DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI
Došlo 5.IV.1932 ——— krat, ——— prilog.

Poštnina plačana v gotovini | LETO LX | V Ljubljani, v torek 5. aprila 1932 | Štev. 77 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Misli k valutni politiki

Brezprimerni razmah in ostrost gospodarske krize je pokazala, da ni pričakovati izboljšanja razmer v običajnem avtomatizmu kapitalističnega gospodarskega sistema. Mesece in mesece se že vleče kriza in le redki so solnčni žarki, ki dajejo vsaj nekaj upanja. Zato je razumljivo, da se oglašajo vsepovsod narodni gospodarji z novimi načrti za omiljenje ali celo odpravo gospodarske krize. Tudi v političnem življenju se pozna, kako vedno bolj prevladujejo v razpravah gospodarski in socialni problemi.

Gospodarska politika posameznih držav zasleduje predvsem izboljšanje v lastnem narodnem gospodarstvu. Pri tem pa se skuša kolikor mogoče osvoboditi pogubnih vplivov svetovnih tržišč. Na drugi strani imamo pa že tudi načrte, ki so svetovnogospodarskega obsega in katerih izvedba bi prišla v poštev v celi vrsti držav.

Mislimo predvsem tu na angleški zgled, katerega z mnogih strani priporočajo kot najboljše sredstvo za izhod iz sedanje gospodarske krize. Tudi pri nas se še dobe ljudje, ki zagovarjajo inflacijo. Kajti nedvomno je, da bi taka devalvacija kot je v Angliji pri nas dovedla s seboj inflacijo, katere posledic pa se nam je vsem bati. Nemci n. pr. se čudijo Angležem, kako so mogli brez velikih pretresljajev prenesti padec angleškega funta. Če bi se kaj takega zgodilo v Nemčiji, bi gotovo nastala panika, katere posledice bi bile nedogledne.

V naslednjem hočemo podati par misli, ki jih razširjajo moderni narodni gospodarji, ne da bi s tem hoteli reči, da se z njimi popolnoma strinjamo. V marsičem pa so njih izvajanja logična in bi imela tudi uspehe. Seveda moramo vpoštevati, da ne velja za vse države isto pravilo. Valutna in sploh gospodarska politika mora biti dana po strukturi gospodarstva in potrebah gospodarstva v različnih momentih. Za nas je vprašanje rešeno, ker ne nameravamo opustiti sedaj zlatega standarda. Vendar pa so se že ob zakonski stabilizaciji dinarja sredi preteklega leta pojavili resni glasovi, ki so opozarjali tudi na slabe strani in ki so bili vredni upoštevanja. V današnji krizi pa ni gospodarskega principa, pri katerem se ne bi pokazale njegove netočnosti.

Predvsem opozarjajo ugledni narodni gospodarji na brezsmiselnost predpisov o odstotnem kritju. To kritje je imelo tedaj pomen, ko je bil v obtoku še zlati denar in je morala biti zasigurana zamenljivost bankovcev za zlato. Med tem pa se je denarni promet tako razvil, da tvorijo bankovci sedaj prav za prav le še plačilna sredstva za konsumne potrebe, izplačevanje plač itd. Bankovec ni več denar pridobitnega življenja, ampak je na njegovo mesto stopil ček. Zaradi tega zlata podlaga nima prave zveze z obtokm bankovcev, ker služi predvsem za mednarodni promet. Na drugi strani pa določbe o kritju zopet utesnujejo delovanje notnih bank v korist gospodarstva, ker si banke morajo čuvati po predpisih gotovo zlato kritje, katerega bi sicer v slučaju potrebe dale v mednarodni promet. Lansko veliko preseljevanje zlata je pa odsev razrvanih kreditnih razmer po vsem svetu. Prej so se plačilne bilance izravnavale z gibanjem kratkoročnih in dolgoročnih kapitalov, sedaj pa se izravnavajo saldi s prometom zlata.

Zaradi odprave zlatega standarda v celi vrsti držav je postalo tako zvano zlato-devizno kritje brezpredmetno (zlato-devizno kritje pomeni, da je del obveznosti notnih bank krit z devizami, večji del pa še vedno z zlatom. Zato imamo sedaj na eni strani države z zlato valuto, na drugi strani pa vrsto razvrednotenih valut. Toda z vsem tem še ni rečeno, da je zlato izgubilo svoj pomen kot denar. Daleč smo še od razmer, v katere nas hočejo privesti narodni gospodarji, ki zagovarjajo tako zvano manipulirano valuto, ki bi z ozirom na razne indekse vzdrževala stabilnost cen in kreditnih odnošajev. Taka valuta bi se uveljavila le tedaj, če bi na njo pristala celo vrsta velikih držav, v posameznih primerih pa bo nujno privedla do dviganja deviznih tečajev in s tem k svojemu razvrednotenju.

V marsičem so bila ta izvajanja odločilna za odpravo zlate valute v Angliji. Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da so za nadaljnje funkcioniranje zlate valute še vedno dani objektivni predpogoji. Toda ti objektivni predpogoji morajo biti v najožji zvezi s striktno deflacijsko politiko. V tem oziru pri nas še nismo popolnoma na jasnem, kajti nismo še prišli do tega, da bi izvajali striktno deflacijsko politiko, za kar nam daje dober zgled Nemčija. Tu se namreč izvaja splošno zniževanje življenjskih stroškov, cen, obresti in najemnin. Pri nas je bila deflacijska politika omejena bolj na plače, ni pa posegla tudi v druge panoge gospodarskega poslovanja in prinesla izenačenja. Zato moramo še nadalje izvajati deflacijsko politiko, če hočemo uspešno držati svoj zlati standard.

Kakor znano, je zakon o denarju z dne 9. maja 1931 določil, da morajo biti takoj plačljive obveznosti in obtok bankovcev kriti z najmanj 35% z zlatom in devizami, od tega odpade na zlato 25%, na devize pa ostanek. Ker pa je naša plačilna bilanca že nekaj časa sem pasivna, devizni zaklad Nrodne banke polagoma pada. Težko je pričakovati, da bi že sedaj mobilizirali zlato za plačila svojih obveznosti v inozemstvu, ker ne vemo, kako se bo kriza razvijala nadalje. Na nove devizne kredite mislimo lahko le tedaj, če bomo imeli še toliko prostega zlata, da bi na njegovi podlagi te kredite dobili. Posebno pozornost pa zaslužijo v sedanjih razmerah obveznosti banke z rokom. Te obveznosti so, kar se tiče tuzemskih, večinoma kratkoročnega značaja in so prišla prav za prav kot nadomestilo žiro računov. Za obveznosti z rokom ne potrebujemo kritja, in sicer iz enostavnega razloga, ker so v njih tudi devizni krediti naši Narodni banki. Tuzemske obveznosti z rokom pa predstavljajo ravno tako potencielen obtok bankovcev kot obveznost po vidu, saj so v odlični meri sposobne diskonta. Predpisi o kritju so se izkazali za deloma škodljive nekoliko obsežnejši kreditni politiki, na drugi strani imajo pa svoj psihološki pomen, katerega jim ni mogoče odrekati.

Razširjenje kreditne baze še ne pomeni inflacije. Najbolj nevarna pa je inflacija, ki prihaja s strani države. Tudi ta inflacija se ne dokumentira samo pri emisijskih bankah, ampak tudi drugače. Eden glavnih predpogojev za stabilizacijo nacionalnega denarja je vsekakor uravnovesen državni proračun, ki sloni na realni podlagi. Ker je zaenkrat stabilnost mednarodnih deviznih tečajev v okviru danih meja še vedno najidealnejša forma za mednarodne gospodarske odnošaje, je tedaj nujno zahtevati, da so dani vsi predpogoji za to stabilnost.

G. Peter Živkovič odstopil

Njegovo mesto prevzel dr. Voja Marinkovič — Ostala vlada ostane

Belgrad, 4. aprila l. **Danes ob pol 11 dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je predsednik vlade Peter Živković obrazložil delo vlade tekom zadnjih treh let. Rekel je, da je Nj. Vel. kralj smatral za potrebno, da pozove na sodelovanje tudi narod, vsled česar je proglasil ustavo in omogočil narodno predstavništvo, ki je dokazalo, da je svojo nalogo moglo izpolniti z dobrim uspehom. Predsednik je na koncu izjavil, da je on kot popolnoma nevtralna osebnost vodil državne posle od 6. januarja, a zdaj, ko se stvari razvijajo v pravi politični smeri, smatra za potrebno, da poda vlada ostavko. Nato je odšel v dvor in podal demisijo, ki je bila sprejeta. Takoj nato je bil pozvan gosp. dr. Voja Marinković v dvor, kateremu je bila poverjena sestava novega kabineta. Dr. Marinković je imel takoj konferenco s člani vlade, jih prosil za nadaljnje sodelovanje, ter sestavil vlado iz istih osebnosti, ki so obdržale iste resore, razen gosp. dr. Marinkovića, ki je prevzel še predsedstvo vlade. Ob 6 zvečer je nova vlada prisegla.**

Slovo

Belgrad, 4. aprila. AA. Danes ob 10.30 je bila seja ministrskega sveta, na kateri je imel predsednik ministrskega sveta g. Peter Živković po otvoritvi seje tale govor:

Ko je Nj. Vel. kralj dne 6. januarja 1929 imenoval kraljevsko vlado, ki sem ji imel čast biti predsednik, je tako sklenil svoj nagovor ministrom:

»Pozivam vas, gospodje ministri, da mi s svojim trudom in vestnim vršenjem dolžnosti pomagate pri tem velikem delu za blagor in napredek naše kraljevine in za boljšo bodočnost našega naroda, in imejte vedno pred očmi, da je rešitev države najvišji zakon in služba narodu najsvetejša dolžnost.«

To najvišjo poslanico sem imel vedno pred očmi. Po njej se je kraljevska vlada pri svojem delu zvesto ravnala. Ob takem delu se je že po kratkem času občutila povsod polna avtoriteta oblasti in strogo vršenje zakonov. Nastalo je polno zaupanje naroda do organov oblasti, zavladal je občutek, da vlada v naši državi zakonitost in popolna enakost. Naša znatno popravljena administracija je naletela na polno priznanje v narodu. Odlikovana z najvišjim zaupanjem in potem, ko je odstranila motnje dotedanjega upravnega sistema, je kraljevska vlada pristopila k intenzivnemu delu in razvila največjo aktivnost na vseh poljih državne uprave in zakonodajstva.

Spričo takega dela kraljevske vlade so se pokazali vidni rezultati. Ti rezultati so tu in nihče jim ne more oporekati. Mnogi izmed njih so trajne zgodovinske pridobitve.

V političnem pogledu želim posebno naglasiti deklaracijo kraljevske vlade z dne 4. julija 1930. Čeprav so člani kraljevske vlade pripadali prej raznim političnim strankam, so, prepričani, da pravilni razvoj narodnega in državnega življenja izključuje v bodočnosti povratek in vzpostavo bivših strank, vsi podpisali omenjeno deklaracijo kraljevske vlade, ki vsebuje osnovna in vodilna načela jugoslovanske nacijonalne in državne politike.

Pri ocenitvi doseženih rezultatov pri delu po 6. januarju 1929 se je Nj. Vel. kralj prepričal, da se mora izvedba nacijonalne in državne politike postaviti na širšo osnovo neposrednega narodnega sodelovanja, in je blagovolil dne 3. septembra 1931 izdati ustavo kraljevine Jugoslavije.

Temu najvišjemu zgodovinskemu dejanju so sledile volitve narodnih poslancev 8. novembra preteklega leta in volitve senatorjev 3. januarja t. l. Mi vsi smo prišli v narodno predstavništvo z velikim narodnim zaupanjem in zvestobo veliki ideji državnega in narodnega edinstva v duhu manifesta Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929.

Naše delo z narodnim predstavništvom je bilo v teh treh mesecih naporno, toda prepričan sem, da je obrodilo velike koristi za narodne interese. V današnji gospodarski in finančni krizi bodo vsi sprejeti zakoni kakor tudi uravnoteženi in znižani državni proračun mnogo olajšali današnji težki, skoraj neznosni položaj kmeta, ki predstavlja moč našega naroda.

To bo, gospoda, narod s priznanjem občutil, in to naj vam bo samo bodrilo pri nadaljnjem delu v tem pravcu za blagor naroda in naše domovine.

Novoizvoljeno narodno predstavništvo je dokazalo svojo sposobnost in sprejelo nase odgovornost za reševanje državnih poslov. Polno sodelovanje kraljevske vlade z narodnim predstavništvom zaključuje naporno dobo dela in s tem se začne tudi novo formiranje našega notranjega političnega življenja.

Z izrednim zaupanjem Nj. Vel. kralja sem prišel kot popolnoma izvenstrankarska oseba na čelo kraljevske vlade dne 6. januarja 1929 z določeno nalogo. Iz navedenega smatram, gospoda, da je moja dolžnost, ko sem končal dosedanje delo, zaprositi Nj. Vel. kralja za dovoljenje, da dam položaj kraljevske vlade in svojega Nj. Vel. kralju na razpoloženje. Vam pa, gospoda, se želim tudi pri tej priliki še enkrat zahvaliti za vedno prizadevno in zvesto sodelovanje in zaupanje.

V imenu vseh članov ministrskega sveta se je predsedniku Petru Živkoviču zahvalil zunanji minister dr. Vojislav Marinkovič za zaupanje in mu obenem izrekel priznanje za naporno in uspešno delo, ki so ga vse vlade vršile pod predsedstvom Petra Živkoviča od 6. januarja 1929 pa do danes.

Vlada

Belgrad, 4. aprila. AA. Ob 12 je bil pozvan v dvor na Dedinje dr. Vojislav Marinkovič, ki mu je Nj. Vel. kralj blagovolil poveriti mandat za sestavo novega kabineta. Po povratku iz dvora je dr. Marinkovič takoj začel sestavljati novi kabinet in prosil dosedanje ministre za nadaljnje sodelovanje.

Ob 18 je nova vlada položila prisego pred kraljem.

Novo vlado sestavljajo:

predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev dr. Vojislav Marinkovič,
minister za trgovino in industrijo dr. Albert Kramer,
minister za socialno politiko in narodno zdravje Janez Pucelj,
notranji minister dr. Milan Srskič,
minister za pravosodje Božidar Maksimovič,
prosvetni minister dr. Dragotin Kojič,
minister za gozdove in rudnike dr. St. Šibenik,
prometni minister Lazar Radivojevič,
kmetijski minister Juraj Demetrovič,
gradbeni minister Nikola Preka,
minister za vojno in mornarico arm. general Dragomir Stojanovič,
finančni minister dr. Milorad Gjorgjevič,
minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljevič — vsi ministri na razpoloženju.

Predsednik vlade dr. Voja Marinković

Živkovič - zopet poveljnik kraljeve garde

Belgrad, 4. aprila. AA. Kralj je podpisal sledeči ukaz:

Mi, Aleksander I., po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije, odrejamo na predlog našega ministra za vojno in mornarico na podlagi čl. 104 in 118 zakona o ustroju vojske in mornarice, da se vrne v aktivno službo armijski general v rezervi, naš častni adjutant Živkovič Peter.

Naš minister za vojno in mornarico naj izvrši ta ukaz.

V Belgradu, 4. aprila 1932. Aleksander I.

Minister za vojno in mornarico, armijski general Dragomir Ž. Stojadinovič, s. r.

Belgrad, 4. aprila. AA. Kralj je podpisal ta-le ukaz:

Mi, Aleksander I., po milosti božji in volji naroda, kralj Jugoslavije, postavljamo na predlog ministra vojne in mornarice za poveljnika naše garde našega častnega adjutanta armijskega generala Živkoviča Petra.

Naš minister za vojno in mornarico naj izvrši ta ukaz.

V Belgradu, 4. aprila 1932, Aleksander I.

Minister za vojno in mornarico, armijski general Dragomir Ž. Stojanovič, s. r.

Belgrad, 4. aprila. ž. V političnih krogih se pričakuje, da bo na seji narodne skupščine v sredo ministrski predsednik dr. Voja Marinkovič podal ekspoze nove vlade in da bo pri tej priliki tudi objavil smernice svoje bodoče politike.

Pogreb žrtev zagrebške tragedije

Zagreb, 4. apr. ž. Danes dopoldne ob 9 so bile odpeljane iz prosekture na Mirogoju žrtve Radničeve družine, nakar so bile odpeljane v krstah tudi one žrtve, ki so bile v prosekturi bolnišnice usmiljenih sester. Na sami postaji je bilo zgrajenih šest katafalkov, kamor so bile postavljene druga ob drugi. Istočasno se je zbrala velika množica ljudstva, nakar se je začel žalostni obred. Na krste teh žrtev je bilo položenih mnogo vencev in cvetja, med katerimi je padel zlasti v oči venec mestnega župana dr. Srkulja, ki je bil tudi zastopan pri ceremoniji. Na traku venca je bilo zapisano: »Nesrečnim žrtvam — mesto Zagreb«. Ob 10 je prispel župnik iz cerkve sv. Marije g. dr. Beluhan, ki je ob številni asistenci v največji tišini izvršil poslovilni obred te velike in nepojmljive tragedije. Trupla pokojne Zorke, zadnje žrtve, še niso našli in so prepeljali samo šest članov v Supetar. Prišlo je do žalostnih prizorov, ljudje so glasno jokali in izražali svoje najglobljje sočutje za nesrečne družine. Nekaj po pol 12 so bile vse žrtve položene v vagon in težka vrata so se zaprla za krstami, ki jih je železniška uprava plombirala. Vagon so priključili brzovlaku, ki jih je odpeljal v njihovo domovino. Značilno je, da so pri reševalnih delih v Radničevem stanovanju najpreje našli ključe Radničeve grobnice v Supetru. Poleg njih so našli dve zlati uri, ki so last starega Radniča, 100 zlatih frankov, nekaj ameriškega drobiža ter 50 Din. Zdravje Save Šupuka se je obrnilo na bolje. Istotako je dr. Miškulin zapustil bolnišnico. Policija je danes lahko zaslišala tudi lastnika hiše, lekarnarja Bartuliča.

Masaryk o Podonavju in Panevropi

London, 4. aprila. V znanj reviji »Spectator« je objavil sir Evelyn Wrench, ki se je pravkar vrnil iz študijskega potovanja po srednji Evropi, razgovor z predsednikom češkoslovaške republike Masarykom o političnem položaju v Evropi s posebnim **ozirom na vprašanje Podonavja.**

G. Masaryk je izjavil: Javno povedano, mi se bojimo nemške konkurence. Nikakor pa ni naš načrt za gospodarsko sodelovanje srednje Evrope naperjen proti Nemčiji. Prepričani smo, da bi udejstvitev tega načrta Nemčiji le koristila. Nemčija je najboljši odjemalec Češkoslovaške. V gospodarskem pogledu mora biti Češkoslovaška vedno zvezana z Nemčijo, vzhodno evropskimi državami, z Balkanom in Rusijo. **Masaryk se je posebno zavzel za zbližanje med Francijo in Nemčijo in za osnovanje velikega zveznega sistema, pri katerem bi sodelovale vse poglavitne države v Evropi, tako da bi se narodi ne ločili v dve skupini, kakor pred vojno.** Prepričan sem, je dejal Masaryk, da je edina podlaga za evropski mir francosko-nemško sodelovanje s podporo Velike Britanije in Italije. Vzrok evropskega nemira je tudi dejstvo, da se 40 milijonov Francozov boji 80 milijonov pangermanistov. Ako bi prišlo do francosko-nemško-angleškega sodelovanja v Evropi, bi se kmalu uresničile tudi sanje o Panevropi.

Avstrija išče posojilo

Dunaj, 4. aprila. ž. V službenih krogih se čuje, da se bodo v najkrajšem času pričela pogajanja za posojilo 100 milijonov šilingov Avstriji, za katere pa bi garantirale enako kakor za prvo posojilo Zveze narodov Anglija, Francija, Italija, Belgija, Holandska, Švica, Danska in Nemčija. V to svrho bo odpotoval zvezni kancler dr. Buresch 15. t. m. v spremstvu trgovinskega ministra Heinleja in kmetijskega ministra v Ženevo.

Dunajska vremenska napoved. Toplo vreme bo trajalo dalje, oblačnost pa bo večja radi vzhodnih vetrov.

Tardieu v Londonu

Rezerviranost na angleški strani glede Podonavja — Ves problem francosko-angleških odnošajev na dnevnem redu

Dve izjavi

London, 4. aprila. tg. Razgovori med MacDonaldom in Tardieujem so se davi kmalu po 10 zopet začeli na Downinstreetu. Tardieu se je snoči razgovarjal z MacDonaldom med štirimi očmi, danes dopoldne pa so ga spremljali finančni minister Flandin in francoski strokovnjaki. Tudi MacDonald je k temu razgovoru priteguil zunanjega ministra sira Johna Simona, finančnega ministra Chamberlaina, trgovinskega ministra Runcimana in državnega podtajnika v finančnem ministrstvu Frederika Leith-Rossa.

Pariz, 4. aprila. tg. Tardieu je danes v Londonu po svojem dopoldanskem razgovoru z MacDonaldom sprejel zastopnike francoskega tiska in jim podal izjavo, v kateri pravi: Edino, kar lahko danes poudarim, je to, da naši angleški prijatelji na isti način, kakor mi, uvidevajo nevarnost gospodarskega položaja v Evropi in potrebo, da se nudi takojšnja pomoč. To skupno naziranje se je javno objavilo že v komunikeju 12. februarja glede termina lozanske konference in v komunikeju od 12. marca po obisku sira Johna Simona v Parizu o priliki Briandovega pogreba. Oboji se strinjamo v tem: Potreba delovanja, možnost delovanja, dolžnost delovanja da se pomirijo politični prepiri in se zagotovi gospodarska obnova. To je program, ki ga lahko podpišejo vse vlade in vsi narodi in pri katerem moramo vsi sodelovati z vsemi svojimi močmi.

London, 4. aprila. tg. Tardieu je še včeraj zvečer izjavil zastopnikom listov, da so predmet razgovorov evropski problemi. S temi problemi se je treba baviti pod vidikom solidarnega skupnega delovanja. Anglija in Francija sta zvezani po skupni politični in moralični odgovornosti, po želji njunih narodov za delo, za mir in po fair playu. To je duh sestanka, pa tudi duh konference štirih držav, ki se bo sestala v četrtek. Enaki cilji Anglije in Francije je zavarovanje normalnih življenjskih pogojev vseh narodov.

Tudi MacDonald je po poldrugournem sestanku s Tardieujem podal izjavo listom, v katerih je zavračal sumničenja, katerim je izpostavljen angleško-francoski sestanek. Angleške namere stremijo popolnoma samo na to, da Anglija pokaže najvišjo stopnjo dobre volje za mednarodno sodelovanje. Vsakdo, ki temu prizadevanju podtika nečiste motive, jih zavira.

Tardieu hoče London zapustiti nocoj. Za konferenco štirih velesil ni nobenih dogovorov že vnaprej in nobenih načrtov. Vsak udeleženec bo popolnoma enakopraven.

Kaj pravi MacDonald

London, 4. aprila. tg. MacDonald je angleški oficielni komunike še pojasnil s tem, da je navajal, da so bili razgovori s Tardieujem izredno natančne narave, vendar pa niso imeli značaja konference, ki naj bi dovedla do kakih sklepov. Izmenjava mnenj se je vršila izredno prisrčno, dasi se je pri tem pokazalo, da je treba eno ali dve zelo važni vprašanji, ki sta se razpravljali, še točno razčistiti. Če ne bi bilo tega predhodnega sestanka, bi se konferenca štirih velesil najbrže brez potrebe zelo zavlekla. Današnji razgovori pa so dovedli do popolnega soglasja. Anglija in Francija sta popolnoma odločeni, da pride na konferenci štirih velesil do dogovora. Ne izogibamo se dejstvu, da bo morda na konferenci ena ali druga država gledala na donavske probleme z drugega vidika. Prepričani pa smo, da se lahko doseže dogovor, ki vpošteva interese vseh udeležencev. Če se posreči ta poskus, je upanje, da se bo med štirimi velesilami doseglo tudi potrebno zaupanje, katero bo omogočilo rešitev drugih vprašanj, ki se bodo pojavila tekom letošnjega poletja.

Evropska misija Stimsona

Newyork, 4. aprila. tg. V petek bo državni tajnik Stimson odpotoval z ameriškim voditeljem delegacije Dawosom v Ženevo, da se 14 dni udeleži razorožitvenih razprav, katere so po washingtonskem mnenju stopile sedaj v stadij, da je osebna prisotnost Stimsona koristna. Dalje se izjavlja v Washingtonu, da se Stimson interesira samo za konferenčna vprašanja. Newyork Times pa vidijo v potovanju Stimsona tudi izhodišče za začetek razprav o vojnih dolgovih. Stimson sicer ne bo obiskal evropskih glavnih mest, pač pa bo v Ženevi prišel v stike z vsemi državniki. Položaj je sličen onemu, ki je nastal predlanskim pred razglasitvijo Hooverjevega moratorija, ko sta tudi bila Stimson in Mellon v Evropi. V tem potovanju vidijo tudi spravljive politične motive, ker pred volitvami za predsednika počejo hudih debat v kongresu proti moratoriju, katerega je Hoover dovolil evropskim dolžnikom. Evropska misija Stimsona gre za tem, da se neobhodno potrebno podaljšanje moratorija spravi v tako obliko, da jo bo kongres moral sprejeti.

Newyork, 4. aprila. tg. Državni departement izjavlja, da velja Stimsonova misija v Evropi izključno samo razorožitvenemu problemu. Ameriški listi vidijo v tem, da sta Tardieu in MacDonald sklenila razširiti svoje razgovore tudi na vojne dolgove, da se prizadevata ustvariti evropsko fronto proti Ameriki in Stimsona prisiliti k temu, da bi se govorilo o vprašanju vojnih dolgov. Oficielno ne verujejo na to, ker smatrajo, da so izgledi Anglije v separatnih pogajanjih ugodnejši za revizijo.

Tudi Grandi v Londonu

Rim, 4. aprila. tg. Italijanski zunanji minister Grandi je včeraj zvečer dospel v Rim, danes dopoldne pa je imel kratek razgovor z Mussolinijem, nakar je popoldne ob dveh odpotoval v London na konferenco štirih velesil. V torek zvečer dospe v London ter ga bosta v sredo zjutraj sprejela MacDonald in angleški zunanji minister.

V Mandžuriji zopet govori sablja

VSTAJA PROTI VLADI »JAPONSKIH LUTK«

V zadnjem času razvijajo Kitajci živahno delavnost v Mandžuriji. Mandžurska vlada, ki jo kitajski listi imenujejo »vlado japonskih lutk« (puppett government), ni priljubljena. Zlasti so si Japonci zelo nesrečno izbrali za njenega upravnika bivšega kitajskega cesarja Pu-Jia. Tisti kitajski generali in uradniki, ki so se postavili v službo nedvisne madžurske vlade, so to storili samo iz sebičnih razlogov. Kar se tiče gospodarskega dviga dežele, ki ga je pod protektoratom Japonske gotovo pričakovati, je to še pesem bodočnosti, in pristaši enotnega Kitaja lahko uspešno agitirajo proti Japoncem s tem, da ljudstvu slikajo velike stroške sedanje vojne, ki da bodo padli po velikem delu na ramena mandžurskega ljudstva.

JAPONCI ZOPET »POMIRJUJEJO« DEŽELO

Ker nankinški nacionalisti kitajsko orijentiranim Mandžurcem obljubljajo tudi vojaško pomoč, zato se je v vsej Mandžuriji oživilo delovanje takozvanih »roparjev«, **ki pa so v resnici dobrovoljci, kateri se rekrutirajo iz vojakov bivših kitajskih posadk, zlasti ob vzhodnokitajski železnici.** Največ teh četašev se je zbralo okoli mesta Nunanga, ki leži severozapadno od sedanje madžurske prestolice Čančuna. **Ti četaši, kojih število so cenili na 10.000 in ki so razpolagali tudi z nekaj lahkimi topovi, so se polastili Nunanga, iz katerega se je morala mala japonska posadka umakniti. Ker mandžurske čete kitajskim prostovoljcem niso bile kos, je japonski generalissimus v Mandžuriji Honjo odposlal proti »roparjem« japonske čete, ki so po osemurnem boju Kitajce popolnoma razkropile.** Prostovoljci so se bili polastili tudi več selišč v glavnem premogokopnem distriktu Mandžurije, Jentaj, ki so ga morali sedaj Japonci zasesti z močnimi oddelki. Istotako je močno ogrožen oni kot Mandžurije, takozvani Cientao, ki meji na vladivostoški okraj, ozroma na severovzhodni kot Koreje, kjer kitajski dobrovoljci delujejo skupaj s komunističnimi vstaši. Japonci so v ta okraj poslali močna ojačenja iz domovine. Japonci se pri tem poslužujejo svoje stare taktike, **da pustijo najprej operirati nezadostne čete mandžurske vlade, ko pa položaj postane kritičen, odpošljejo na lice mesta z veliko naglico in energijo zelo močne čete, ki** seveda vse, kar jim je na poti, neusmiljeno iztrebljajo.

POLOŽAJ V ŠANGHAJSKEM OZEMLJU POVOLJEN

Kar se tiče Šanghaja, pa je položaj zelo ugoden. Potem ko so se kitajski in japonski delegati zelo dolgo prepirali, do kam naj se umaknejo japonske čete in kdaj naj Japonci sploh zapuste kitajsko ozemlje, je sedaj japonska vlada sklenila, **da odnesa Kitajcem,** ter je odredila, da imajo japonske čete evakuirati Port Vusung in vas Kjangvang. Tako ostane sedaj sporna samo ena točka, to je točna določitev datuma, kdaj se imajo japonske čete vkrcati nazaj v domovino. Vprašanje ukinitve bojkota japonskega blaga, ki ga izvajajo Kitajci, naj bi po želji Japonske rešila generalna mirovna konferenca. Za premirje med obema strankama se najbolj trudi britanski minister na Kitajskem Lampson. **Odnehavanje Japonske je pripisovati izključno nameri Tokia, da se vsa pozornost Japonske obrne na Mandžurijo. V Šanghaju samem se je trgovsko življenje popolnoma upostavilo in mesto je še bolj živahno, nego je bilo pred vojno.** Treba je namreč vedeti, da so vojne operacije okoli Šanghaja, ki so prinesle smrt tisočem in tisočem, uničile nešteto domov in zagnale v bedo na stotisoče kmetskega prebivalstva v okolici Šanghaja, prinesle naravnost ogromne dobičke šanghajskim veletrgovcem, velindustrijcem, veleverižnikom in drugim spekulantom.

ODNOSAJI DO RUSIJE SO ZOPET NAPETI

Manj povoljen je položaj, v kolikor se tiče odnošajev med Japonsko in Rusijo. **Sovjeti so zbrali v Vladivostoku okoli 30.000 vojske. V mornariškem arzenalu delo naravnost kipi. Veliko so zbrali Sovjeti v Vladivostoku tudi letal. Razun tega so Sovjeti polovili okoli 20.000 pristašev carskega režima, katere so deportirali v irkutski okraj. Rusi so s proge vzhodnokitajske železnice evakuirali tudi ves železniški materijal, ki pripada njim, to je štiri petine lokomotiv in 70% vagonov.** S tem je premikanje japonskih in mandžurskih čet na tej progi zelo otežkočeno. Japonski tisk pa presoja položaj **zelo mirno** in meni, da bo Rusija ostala pri miru, ako bo Japonska budna in pripravljena.

Narodno socialistični veleizdajalci

Berlin, 4. aprila. tg. Materijal o hišnih preiskavah pri narodnih socialistih je dal policijskemu predsedništvu važne podatke o tem, da so voditelji narodne socialistične stranke vršili veleizdajniška dejanja (izdali so vojaške tajnosti). Zato je berlinski policijski predsednik zbrani materijal odstopil vrhovnemu državnemu pravdniku v Leipzigu. Podrobnosti se v interesu preiskave ne morejo objaviti. Berlinski policijski predsednik je odredil, da ostanejo vsi lokali napadalnih oddelkov S. A. začasno zaprti.

Bukarešt, 4. aprila. tg. Iz vseh delov Erdelija prihajajo vesti o velikih poplavah, ker se je sneg začel hitro tajati. Posebno velika je poplava ob reki Samoš. Tudi iz Moldavije poročajo o poplavah. Samo v Jassiju je poplavila voda 800 hiš. Ljudje so morali ponoči nenadoma zapustiti svoja bivališča. Tudi v Bukovini je položaj kritičen.

Zagrebška vremenska napoved. Vreme bo ostalo še nestalno, oblačno in zelo spremenljivo, vetrovno, deževno, solnčno in toplo.

14 govornikov

na shodu krš.-soc. kovinarskega delavstva na Jesenicah

Jesenice, dne 4. aprila.

Danes od pol 10 do pol 14 se je vršil v Krekovem domu na Jesenicah javen shod krš. soc. delavstva ob ogromni udeležbi članov vseh strokovnih organizacij. Vsega skupaj je bilo navzočih preko 1200 zborovalcev. Zborovanje je ob pol 10 otvoril za JSZ tov. Peter Arnež, ki je celotno zborovanje vodil v vzorni disciplinranosti. Uvodoma je pozdravil zastopnika JSZ tov. Žužka, centralnega tajnika tov. J. Rozmana, starosta krš. soc. pokrela tov. J. Gostinčarja, zastopnika oblasti, zastopnika mestne občine župana g. mr. Žabkarja, dub. svetnika A. Kastelica, zastopnike časopisov in drugih strokovnih organizacij.

Apeliral je na delavstvo naj na zborovanju vzdržuje točen red in disciplino, naj opuste vsake medklice, ker bo vsak lahko svobodno govoril, čim se prijavi k besedi.

Uvodoma je tov. Gaser Albin, predsednik JSZ skupine kov. Jesenice podal razvoj dogodkov od zadnjega skupnega delavskega zborovanja z dne 15. marca t. l., na katerem je bilo enodušno sklenjeno, da gre vse delavstvo na delo ali pa nihče in na katerem je bil na predlog tov. J. Rozmana centralnega tajnika JSZ. soglasno sprejet sklep, da se v svrho nadaljnjih pogajanj s KID in vseh važnih ukrepov sestavi poseben medstrokovni akcijski odbor. Poudarjal je, da ta akcijski odbor do dejanske oživotvoritve pravzaprav nikdar ni prišel in iz tega so za delavski pokret po krivdi tistih, ki ga niso oživotvorili, nastale nad vse škodljive motnje, ki so vzrok tudi zadnjih dogodkov, da se je namreč kršila enotnost delavskega nastopa kakor je že znano. Tako je prišlo do znanih diferenc pri podpisu predsporazuma med delavstvom in KID s strani večinske organizacije SMRJ in NSZ na eni strani ter JSZ na drugi. Zastopnika JSZ sta namreč vztrajala na stališču, da je zanju obvezen sklep sheda s 15. marca t. l., ki ga je ponovno odobril njihov članski sestanek, a od medstrokovnega odbora pred pogajanji s KID o kakšni izpremembi stališč s strani SMRJ in NSZ nista bila obveščena, ker medstrokovni odbor, kateri je imel nalogo voditi vso to akcijo, ni bil v funkciji. Ko sta SMRJ in NSZ ta predsporazum kljub temu podpisali, sta ga iz solidarnosti podpisala tudi zastopnika JSZ. Nato je prečital podpisani predsporazum, glasom katerega delavstvo pristaja na 5% znižanje plač, na delno redukcijo delavstva, na kasnejšo izgubo pravice cenejšega kuriva in osredotočenje nakupa življenskih potrebščin v obeh delavskih konzumih na Jesenicah.

Drugo točko dnevnega reda: zadržanje zastopstva SMRJ pri predpogajanjih s KID je točno očrtal tov. J. Rozman, kateri se je omejil zlasti za zadnja dva dneva pogajanj ter pokazal kako je bilo krš. soc. delavstvo proti lastni volji na zahtevo zastopnikov SMRJ pred zastopniki tovarne na oficielnih pogajanjih nasilno izključeno od nadaljnjih pogajanj. Tudi ta je ugotavljal, da se njegov predlog, sprejet na zadnjem splošnem delavskem zboru, ni izvajal in je ponovno pozival celotno delavstvo k edinosti v boju za vsakdanji kruh.

Tretjo točko dnevnega reda: Stališče kovinarjev JSZ skupine kov. Jesenice v dosedanjem boju za delavske pravice je v markantnih besedah orisal zastopnik centrale JSZ tov. Žužek in je poudarjal, da se krš. soc. delavstvo od pogajanj pod nobenim pogojem ne da izriniti. JSZ je storila potrebne korake pri Delavski zbornici da se je tudi zavarovala, da bi se pri njej organizirani delavci po nasilni izključitvi od pogajanj pristransko izigravali pri predstoječih redukcijah.

Nato je predlagal celokupnemu delavstvu resolucijo:

Resolucija,

predlagana na javnem shodu krš. soc. kovinarskega delavstva na Jesenicah, dne 4. aprila 1932.

Kovinarsko delavstvo, zbrano na shodu krš. soc. kovinarskega delavstva na Jesenicah, dne 4. aprila t. l., sprejema sledečo resolucijo:

1. Zahteva, da se v smislu sklepa shoda celokupnega jeseniškega delavstva z dne 15. marca 1932 takoj oživotvori medstrokovni akcijski odbor.

2. Zahteva aktivno sodelovanje vseh strokovnih organizacij pri vseh pogajanjih s KID s sodelovanjem Delavske zbornice za Slovenijo.

3. Obžaluje, da je prišlo dne 1. aprila 1932 do izraza delavske needinosti pri oficijelnih pogajanjih pred zastopniki podjetja. — Izjavlja, da bo kakor doslej tudi v bodoče zastopalo ne le koristi posameznih skupin, temveč interese celokupnega delavstva.

Poleg teh so se priglasili k besedi tov. Mohorič, Čelešnik, Marković, Toman, Jeram Martin, Škrij, Križman Andrej, ga. Kristanova, g. svetnik Kastelic, župan Žabkar in stari krš. soc. bojevnik Jože Gostinčar.

Socialno demokratski SMRJ v resnici ni funkcijoniral. Izgovarjali so se pa večinoma, da za tako važne stvari niso imeli časa! Najbolj nestvarno od vseh je govoril zastopnik SMRJ, tajnik Toman, ki je edini spravil sijajno disciplinirano delavstvo s svojimi netaktnimi izzivanji do trenotnega razburjenja.

Ker se je od strani zastopnikov SMRJ očitalo skupini JSZ kov. Jesenice, da s svojo nabiralno akcijo tudi ona krši enoten nastop vsega delavstva, je JSZ kov. takoj prišla na to, da vso svojo nabirko, takoj izroči za celokupno delavstvo, čim celokupno delavstvo z izglasovanjem sprejme gori navedeno resolucijo ter s tem pokaže, da jim je v resnici za enoten nastop delavstva.

Zaključno besedo je podal tov. Peter Arnež centralnemu zastopniku, ki je resolucijo dal na ponovno glasovanje, medtem pa je zahteval besedo k resoluciji tajnik SMRJ Toman in pozval svoje članstvo, da za resolucijo ne glasuje in da se odstrani, ker na tem shodu, ki je bil tako vzoren, nimajo ničesar več iskati.

Predsednik sheda uvidevši, da tej skupini resnično ne gre za solidaren delavski nastop, je shod s to ugotovitvijo zaključil.

Mehika v rokah pustolovcev

Vera Cruz, marca.

Poslanica mehiškega nadškofa, msgr. Pascuela Diaza, na predsednika republike Orteza Rubia, ni bila prinesla katoliškemu ljudstvu v njegovi sedanji stiski nobenega izboljšanja. Režim se niti najmanj ne ozira na temeljne zakone države z dne 5. februarja 1917 in ne prejšnje, in izdaja vedno nove odredbe, ki kruto kršijo načelo verske svobode in imajo očito edini namen, da uničijo katoliško cerkev v Mehiki. Nadškof Diaz je izdal zato novo spomenico na predsednika, ki jo je pa mehiški tisk sramotno zamolčal. Celo oba največja lista »Excelsior« in »Universal«, ki sta se doslej vsaj sempatja oglasila v prilog verske svobode in živita le od katoliških čitateljev, sta topot iz strahu pred vladnimi represalijami zlezla pod mizo in si nadškofove poslanice nista upala objaviti.

Nadškofu Diazu ni preostalo drugega, kakor da obvesti ljudstvo o položaju v obliki tisočev letakov. V tej drugi svoji poslanici naglaša nadškof, da je kongres daleč prekoračil meje svoje oblasti in prosi zato predsednika, da naj posluša ljudski glas in ljudske želje ter se ne da motiti po kriku posamezne politične stranke, ki se je polastila krmila s pomočjo potvorjenih volitev. Novi kongresov odlok da je protiustaven in protidomovinski ter kruto krši sporazum med državo in cerkvijo z dne 28. in 29. junija 1929.

Naravno, da je ta nadškofova ostra, toda povsem upravičena kritika hudo zbodla kolovodje vladajoče narodno-revolucionarne stranke. Njen najglasnejši kričač, senator Manlio Fabio Altamirand, se je izpozabil celo tako daleč, da je v strankinem glasilu zahteval, da vlada nadškofa Diaza izžene. Tega si pa vlada doslej ni upala, dasi se je že enkrat poslužila enakega sredstva proti guadalajarskemu nadškofu Franciscu Orozcu, ki ga je izgnala iz dežele. A Orozco je bil pač potomec španskega konquistadorja, dočim je Diaz odličnega indijanskega acteškega pokolenja in pravi predstavitelj mehiškega naroda.

Sedaj je izdal nadškof Diaz novo poslanico na duhovščino in ljudstvo, v kateri jih poziva k največji vztrajnosti. Odredbam države, ki kršijo božji zakon, kristjan ni dolžan pokorščine. Boga je treba bolj poslušati nego ljudi. Kajti človeška oblast izvira iz božje oblasti in če nasprotuje le-tej, potem se obveza pokorščine neha. V tej uri stiske je treba vse zaupati le božji Previdnosti in kristjani morajo biti pripravljeni tudi na to, da žrtvujejo svoje življenje. Vsak duhovnik je dolžan, da je vedno na službo ljudstvu, verniki pa naj se drže navodil duhovščine in v vseh političnih vprašanjih naj se podrede odredbam Sv. stolice. Z vsemi zakonitimi sredstvi naj verniki zahtevajo svoje pravice in delajo za mir v družbi. Svoje državljanske pravice in dolžnosti naj izvršujejo v soglasju s krščansko moralo.

Nadškofova poslanica že ima svoje mučenike. Vlada je zaprla celo vrsto duhovnikov, ker da so »nezakonito« izvrševali svoj poklic, tako duhovnika v Tlalpanu Chaparro Ruiza, Manuela Gepeda v San Lorenzu in Aniceta Carilla Camposa. V državi Morelos je vlada sklenila, da morajo duhovniki, ki hočejo izvrševati svoj poklic, plačati mesečno 300 pesosov (150 dolarjev) davka. Če bi se temu upirali, jih bodo izgnali. Vse cerkve, ki jih po ustavi izpraznijo kot odvišne, naj bi se po željah poslancev uporabile za zabavišča in izobraževališča — čisto po bratskem ruskem zgledu.

Zagrizenost nasprotnikov je tolika, da zahtevajo celo, naj se vsi katoliški uradniki odpuste iz službe. Guverner države Querretaro, Saturnino Ossorio, je uvedel preiskavo proti vsem uradnikom, ki so se udeležili guadalupskih slovesnosti ali sploh še hodijo v cerkev. Guverner v državi Nayarit je prisilil vrhovnega sodnika v državi, da je odstopil in zahteva, da morajo biti vsi uradniki včlanjeni v narodno-revolucionarni stranki. Lep zgled verske zvestobe je dal poslanec Carlos Alcoar, ki je odložil svoj mandat z utemeljitvijo, da mu je versko prepričanje dražje nego njegova stranka in njegovi stari prijatelji.

Pri vsem tem pa je Mehika zopet na pragu revolucije. Po parlamentih posameznih držav že divja boj o vprašanju, ali smo biti predsednik države znova izvoljen ali ne. Guvernerji različnih držav, ki so seveda proti zopetni izvolitvi (ker bi radi tudi sami na vrsto prišli), so imeli nedavno skupno posvetovanje. Posebno bivši začasni predsednik Portes Gil (ki je leta 1929 sklenil s cerkvijo začasni mir) in sin umorjenega predsednika Callesa, Rudolf Calles, sta najostrejša nasprotnika ponovne izvolitve. Pa od rešitve tega vprašanja je bore malo odvisna sreča Mehike; korupcije v Mehiki ne bo konec, dokler bo na krmilu narodno-revolucionarna stranka in bodo vodili državno politiko pustolovci.

Šele kadar bo prišla, na podlagi splošne in tajne volilne pravice, do veljave ljudska volja, se bo vrnil v deželo verski in državljanski mir. —les.

Okrožnica finančnim direkcijam

Belgrad, 4. aprila. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je poslal okrožnico finančnim direkcijam, v kateri daje navodilo za enotni postopek pri odlokih o vrnitvi plačil na račun davkov, taks in trošarine. Po teh navodilih je treba, preden se izda odlok, pregledati overovljene izpiske iz davčnih glavnih knjig in iz davčnih dnevnikov, in sicer počenši s tistim letom pred letom, v katerem je nastalo vplačilo, za katero se zahteva vrnitev, pa vse do tekočega leta.

Razen teh dokumentov je treba dobiti in priložiti aktu odloke o morebitnem odpisu ali prirastku, da se vidi, zakaj in s katerim odlokom se je izvršil odpis odnosno prirastek davka.

Odlok o povračilu se izda v dveh izvodih.

Drobne vesti

Belgrad, 4. aprila. G. dr. Anton Korošec je v spremstvu belgrajskega župnika, msgr. dr. Wagnerja odpotoval v Rim, kjer bo za časa svojega bivanja gost rektorja msgr. dr. Madjeraca v Zavodu sv. Hieronima.

Belgrad, 4. aprila l. Za višjega pristava železniške delavnice v Subotici je postavljen g. Milorad Srečkovič, do sedaj višji pristav strojnega oddelka ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Belgrad, 4. aprila l. Z ukazom od 7. marca t. l. je premeščen dr. Anton Novačan, konzul v Brajli, za tajnika 5. skupine poslaništva v Kairu. Z ukazom od 29. februarja t. l. je premeščen Oskar Fižer, pisarniški uradnik generalnega konzulata v Monakovem, za pisarniškega uradnika pri konzulatu v Düsseldorfu.

Zagreb, 4. aprila l. Danes ob 1.15 so odpotovali člani hrvatskega pevskega društva »Trebević« iz Zagreba.

Praga, 4. aprila. tg. V Frideku pri Moravski Ostravi so se otroci na travniku igrali z granato, ki so jo tam našli. Granata je eksplodirala in ubila tri otroke, dva pa sta bila hudo ranjena.

Kroparski delavec nekdaj in danes

Obupen položaj v Kropi

Kropa, 31. marca.

Ko bi se v teh težkih dneh prebudil nekdanji trudni žebljar iz pokojnega sna za sv. Lenartom pod zeleno Jelovico, bi se zgrozil nad tihoto in mirom, ki objema dolino nekaj metrov pod njim, ker je ta mir globlji kakor je bil njega dni polnočni pokoj osamelega kroparskega kotla. Kdo naj bi mu dopovedal, da jih v Kropi od 1600 ljudi živi komaj še 600 in da bodo tudi ti morali najbrže iz kraja, ker ni možnosti zaposlitve, ker nimajo dela? Ljudje božji, ker nimajo dela! Kdo naj bi to dopovedal njemu, ki je delal, dnevno po štirinajst ur in tudi več, ki je za svoj počitek rabil komaj 6 ur, ki je po mili volji menjaval svoje gospodarje-delodajalce, kateremu je od trdega dela desnica in volja pojeklenela. In ko bi se njegova od žuljev prežeta roka in mehka roka njegovega sodobnega rojaka — brezposelnika srečali, bi kriknil od začudenja, legel nazaj v svoj grob in povedal bratom v trohnobi, da je v gomili več življenja ko pod solnčno lučjo.

Resnično. Kje po domovini je bil pridnejši rod kakor je bil rod kroparskih žebljarjev? Ob štirih, treh, tudi ob dveh zjutraj so vstajali in pričenjali z delom. Kdor je prišel na delo ob petih do šestih, je veljal že za lenuha. Davno predno so začele bledeti zvezde, jih je dramila pesem klicarja: »Prišel je, prišel, beli dan...« Takoj nato se je v veselem zaletu zagnala na kolesa kovačnic utesnjena voda, jih pognala in zazibala mehove. Pod črni svod vigenca je sfrčal snop isker; zapelo je prvo kladivo, drugo, tretje in kmalu je trg odmeval pod taktom pesmi boja za kruh in obstanek. To se je ponavljalo dan za dnem, jutro za jutrom: »od štirih do ene, do osmih od treh...« Čim lepši dan se je smehljal v naravi, tembolj črne in sajaste so se zdele zaprašene delavnice, več znojnih kapelj je padlo od izmučenih teles. Pa kdo se je menil za solnce in dež, za življenje in umiranje narave, razven ob nedeljah... Pa še takrat so se žebljarji vpraševali z Župančičem:

Smo jih v polje sejali?
Po polju naši žeblji cveto;
poglej v nebo:
vanj smo jih kovali
da nam bodo tudi ponoči v očeh...
od štirih do ene, do osmih od treh,

Človek bi pričakoval, da bo tako trdo delo prav gotovo rodilo uspeh in blagoslov. Pa temu ni bilo tako. Revščina nekdaj, revščina danes. Moderni robot — stroj — preti uničiti še te skromne eksistence. Od 120 vrst raznih žebljev, ki so se izdelovali včasih, se jih izdeluje danes z rokami komaj še 10. Stroji, ki so sicer olajšali težko delo in so prejšnja leta tako živahno leteli, so pod bremenom splošne krize obstali, odpovedali, ter ohromili vse ostalo življenje. Ne pretiravamo, če trdimo, da naši ljudje žive brez vsakih sredstev in jih drži v optimizmu le samo še prirojeno zaupanje v boljše dni, ki korenini v tem, da so na življenje stavili vedno skromne, minimalne zahteve.

Ker med nami ni premožnih ljudi, ampak smo si v pomanjkanju vsi enaki in ker naša zemlja ne daje drugega ko kamenje, je razumljivo, da smo navezani na pomoč od zunaj. Seveda bi bila najizdatnejša pomoč — d e l o. Dosedaj nam je v tem oziru precej pomagalo okr. načelstvo v Radovljici, ki je pomožnemu odboru tukajšnje občine nakazalo 2250 kg koruzne moke, ki so jo ljudje hvaležno sprejeli. Prav tako smo našli razumevanje tudi na drugih mestih v Radovljici, za kar se javno najlepše zahvaljujemo.

Po tem potu pa se obračamo na vsa socialno čuteča srca — predvsem na rojake izven občine — ki so boljše situirani, da bi nam po svojih močeh priskočili na pomoč ter nam pomagali v teh težkih dneh.

Vedite, da prosimo, ne iz vsiljivosti, ampak iz žive potrebe.

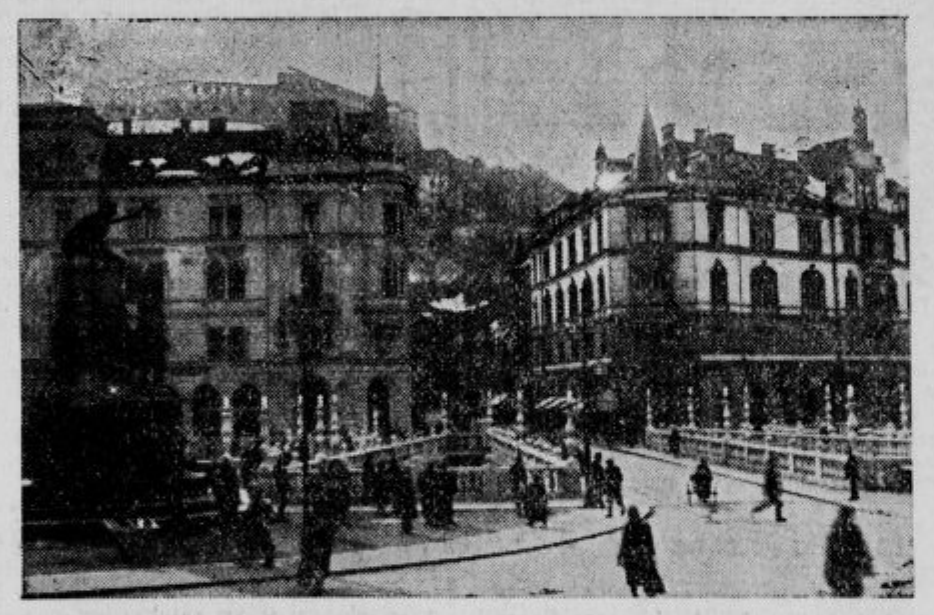

Pogled na frančiškansko tromostovje v Ljubljani.

Narasle vode

Ljubljana, 4. aprila.

Ljubljanica je še vedno na istem stanju, kakor je bila v soboto. Še vedno derejo ogromne mase vode po njeni strugi. Najvišja je bila Ljubljanica v nedeljo, ko je dosegla svoje najvišje vodno stanje. Od nedelje do danes je padla le za nekaj centimetrov. Niže pod Ljubljano so še vedno poplavljena polja in travniki ob Ljubljanici, ker je voda prestopila bregove. Vendar pa nevarnosti povodnji za nižje ležeče vasi ni.

V nedeljo je voda zalila tudi cesto pri Podgradu blizu Vevč, tako da ni bil mogoč promet po tej cesti. Ker je Ljubljanica danes padla za nekaj centimetrov, je ta cesta zopet prosta.

Nekoliko je vpadla tudi Sava, čeravno je še vedno zelo visoka in njen tok ovira Ljubljanico pri izlivu, vendar še vozi brod čez Savo pri Lazah. Ljubljanica je pri Vevčah še vedno več ko 2 metra nad normalo ter sega ponekod prav do hiš. Tudi v Mostah sega voda ponekod skoro do hiš.

Barjanski jarki in potoki še vedno dovajajo Ljubljanici ogromne množine vode in je Barje deloma še vedno pod vodo.

Ker se Francelj ni obril

Št. Jernej.

Britje brade je za mnoge, zlasti kmečke može, često najtežje in najbolj sitno delo na tem svetu. Združeno je z mnogimi podrobnimi pripravami, neprilikami in pogosto tudi s krvavimi ranami, ki jih slaba, skrhana britev zapusti na zgubanem licu.

O težavah tega posla je bil trdno prepričan tudi ongavi Francelj, ki zato že od jeseni ni brusil »bridke kose« niti posegal v svoj gosti »pragozd«. Zrastla mu je brada mršava in zvita kakor grmovje v gozdu in le še dvoje svetlih, zvedavih oči in nos so žalostno kukali izza gostih ščetin.

Pa kakor povsod na svetu, tako je pretekle dni tudi v Francljevo brado posegla grenka usoda. Po državni cesti mu je sosed vozil gnoj in Francelj, kakor Ezav kosmat, je počasi korakal za vozom in razmišljal o posvetnih stvareh. Ljudje so hodili mimo, postajali in s tesnobo v srcu zrli kosmatega moža, ki je, zroč v tla, tiho capljal za počasno vprego in se niti malo ni zmenil za zvedave občudovalce.

Tedaj pa sta prikorakala po cesti dva orožnika. Zagledala sta Franclja, za hip postala, se spogledala in že pograbila bradato bitje...

»Kdo si in odkod?« je zagrmel glas postave.

»Ongavi Francelj iz šentjernejske fare,« je ponižno odgovoril kosmati mož.

»Ha, lep ptiček! Postopač si, eden onih, ki jih lovimo in iščemo vsak dan! Poznamo take vagabunde — z nama pojdeš!«

Francelj je milo prosil, trdil, da je poštenjak, a vse nič ni pomagalo; ničesar ni imel, da bi se bil izkazal, kdo je in odkod.

Že sta imela orožnika pripravljene težke vezi, da bi povezala kosmatega moža, ko se je na kraj zaslišev anja vrnil sosed, voznik, ki se je bil med tem časom z vozom že precej oddaljil. Ko je zvedel, za kaj gre, se je nasmejal do solz, nato pa pojasnil orožnikoma, kdo in odkod je kosmati mož, da je poštenjak in da le tako nosi tako bujno in mršavo brado, ker britev preveč seka kožo.

Ko sta orožnika dobila pojasnilo priče, sta odnehala, a še pred ločitvijo dala kosmatemu Franclju nekaj lepih in koristnih naukov ter ga poučila o pravilih olike človeških otrok na tem svetu. — Nato je bil ganljivi sestanek končan in možje — z različnimi občutki v srcih — so se razšli in po beli cesti neutrudno pohiteli po svojih delih in opravkih...

Pa s tem zadeva o mršavi bradi še ni bila končana. Ko se je Francelj popoldne vrnil domov, je bila žena o vsem dogodku na cesti že podrobno poučena in temu primerno razpoložena. Srdito je pogledala bradatega moža, pograbila metlo v kotu in odločno izjavila:

»Tak si ti, vidiš, vagabund nemarni, so ti rekli žandarji! Sramoto delaš sebi, meni in vsej naši pošteni hiši. Če se mi takoj ne obriješ, bom zažgala trsko in ti bom sama popalila in požgala tisto skuštrano in mršavo brado. Pa takoj se mi spravi na delo!«

Mož jo je milo pogledal, a ko je videl srditi ogenj v njenih očeh, je voljno, kakor jagnje, odpel jermen izza pasu, vzel zaprašeno britev s police in jo pričel brusiti in drgniti ob jermenu, da se je kar kresalo in bliskalo po sobi. Z združenimi močmi sta nato zakonca napravila v škrbasti skledici tudi milnico in ni poteklo pol ure, ko je bil Francelj že ves prenovljen in pomlajen — kakor mladenič dvajsetih let.

Po izvršenem delu je žena z zadovoljstvom zrla v moža, se radovala nad dobljeno zmago in s smehljajem v očeh mislila sama pri sebi: »No, saj ni tako napačen, ta moj mož; lep res ni več kakor nekdaj, pa grd vseeno ni, kakor so preje govorili in želelj jezični ljudje. Odslej bom bolj pazila nanj, morda ga spravim na pravo pot in do spoznanja, da brade, mršave brade niso več moderne in tudi ne v okrasje zakonskim možem...«

Žena se je radovala v sobi, Francelj pa je stopil še na dvorišče, da se je tam pokazal tudi otrokom in sosedom, ki so ga vsi občudovali in s toplimi besedami hvalili in slavili njegovo teleseno prenovljenje...

Slučajno rešeni avto

Žužemberk, 2. aprila 1932

Danes okrog 1. dopoldne je privozil po cesti iz Zagradca proti postaji Stična tovorni avto last g. Mihaela Omahna iz Višnje gore. Na strmem ovinku od vasi Muljave je zdrčal ta natovorjeni avto s predivom z opolzke ceste navzdol po strmini brega. Na tem je rastla velika stara hruška, ki je avto zadržala in ga rešila pred veliko katastrofo.

Med tem je privozil poštni avtobus, last podjetja Simčič, s potniki, ki so izstopili in šli pomagat spravljat avto s strmine zopet nazaj. To pa se jim ni posrečilo, ker se je pri tem utrgala veriga, ki je bila preslaba. Kasneje je ponovno prišel s tovornim avtomobilom g. Rafael Simčič, kateremu se je posrečilo izvleči avto zopet nazaj na cesto. Pri vsem tem je zadobil ponesrečeni avto le malo prask, gosp. Omahen pa samo nekaj strahu.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte ceník!

Zahtevajte

Aspirin TABLETE in pazite, da so originalne. Pristne Aspirin tablete se prodajajo samo v originalnih omotih. Vsaka tableta je zaznamenuvana z Bayerjevim križom.

ASPIRIN tablete v originalnih omotih jamčijo, da so pristne.

Odobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja S. št. 1410. 6/2 1932

Nebeški popotniki

Čaplja pod nebom pozna odločeni čas, in grlica in žerjav in lastovica pridejo o svojem času.

Jeremija (Sv. pismo stare zaveze).

Ptice so popotniki, večni popotniki. So neke, ki se selijo samo iz hribov v doline ali iz gozdov v bližnje vasi, neke pa spet prisili zima, da gredo v toplejše kraje.

Glavni in skoro edini vzrok selitve ptic je zima. Naše ljube ptičice pevke in vse, ki se hranijo z žužki in črvi, gredo za hrano v tople kraje. Na mrzlih perotih severa pa jih pridejo nadomestovat drugi popotniki, stanovalci mrzlega severa, iščoč pri nas gostoljubja, ki ga jim je odrekla mrzla domovina, pokrita z debelo snežno odejo. Oni dobe pri nas ugodne prilike. Ob nezamrzlih vodah in po bregovih najdejo pičlo hrano, večina njih se pa hrani z raznimi jagodami, ki jih dobe po grmovju (jerebika, kozja pogačica).

Priba ali vivek

Ko postanejo naši logi pusti in prazni, ko pleše mrzli sever z velim listjem, ko se poslavljajo drobni krilatci od naših logov, ko postane nebo žalostno prevlečeno s sivimi oblaki, prispo brinjevke in drozgi v naše gozde in jim vrnejo vsaj malo življenja.

Ko zapade sneg, pritisnejo ptice bliže hišam, detlji in žolne iščejo po sadnem drevju bube, drobne ptice pa potrkajo na okna ljudi, proseč jih usmiljenja in gostoljubja. V gozdu pa, ki je sicer mrtev, pa obirajo krivokljuni po storžih seme jelk in smrek, po grmovju pa tožno požvižgava »v beli zimi rdeč rubin« — kalin, iščoč si jagod.

S prvimi toplejšimi sončnimi žarki pa pridejo že prvi popotniki nazaj z juga. Že februarja pridejo ščinkavci — samice in mladiči, stari samci se ne selijo, — z njimi pride poljski škrjanec. V začetku marca pa pridejo divji golobi (grivar in duplar), škorci in kovinsko zelene pribe z lepimi čopami na glavi.

Severni gostje kot brinjevke, pinože in drugi, pa se vrnejo v svojo domovino.

Kmalu za golobi, dostikrat pa že preje, pride pastaričica (rumena in bela), taščica, žerjav in čaplje. Vendar pa se prične selitev čapelj in taščic že v začetku februarja.

Za čapljami pridejo drobni žužkojedi, indijancem slično perjanico noseča smrdokavra ali vodeb (sl. 2) in pa sorodniki taščice, to pa so: pogorelček, kovaček in belorepec.

Z njimi ali kmalu za njimi pa pridejo lastavice (kmečka ali domača in mestna ali breguljica) in vse penice (veliki prusnik, slavec, vijeglavka i. dr.). Skupno z njimi pozdravi domače loge kukavica. Sv. Jurij nam vrne pozne popotnike: srakoperje, kobilarje, grlice, hudournike in dr.).

Zgodnji selilci in sove imajo v tem času že jajca ali celo mladiče, zlasti sove so jako zgodnje.

Aprila pridejo pa zadnji selilci: legat (ležetrudnik), kosec in prepelica. Livade in njive so

Smrdokavra

že v bujnem zelenju, pa pravijo, da prepelice ne pride prej, dokler ni mlado žito tako veliko, da se v njem lahko skrije ta drobna ptica.

Čudno, nepojmljivo nam je dejstvo selitve ptic. Kako jih vodi nevidna roka, da prispo baš na ono mesao, ki so ga pred zimo zapustile, da najdejo stara selišča, stara gnezda.

Večina vseh ptic, ki se selijo, gnezdi pri nas. Tudi če je pri nas samo par mesecev, pa gnezdi vendarle tu. Hudournik n. pr. je pri nas komaj tri mesece, pa vendar odgoji mladi zarod pri nas. Tudi ptice, ki ostanejo iz kakršnihkoli vzrokov v Črnem kontinentu, kamor se jih večina seli, ne gnezde ondi.

Ko pride doba selitve, se polasti ptic čuden nemir, plaho letajo in se zbirajo v trope, se preletavajo par dni, kot bi se hotele ohrabriti za dolgo pot, dokler ne leže usodni mrak, dokler ne napoči noč, ko se dvignejo visoko v zrak in odlete soncu in pomladi nasproti.

Čudno je to dejstvo, še bolj čudno pa je, da kažejo mlade ptice, ki smo jih odgojili doma in jih imamo v kletki za časa selitve (pomladi in jeseni) silen nemir in da ga dosti težje preneso nego stare ptice.

Ptice potujejo skoro vedno ponoči V samotnih oktobrskih nočeh dostikrat slišimo zategnjene glasove gosi, na pomlad pa klice žerjavov, ki jih je zmotila zlokobna luč mesta. Zmoti jih luč, da se spuste v zavetje močvirij in da šele drugo noč nadaljujejo svojo pot.

Tudi naše drobne lastavice potujejo ponoči in že večkrat sem jih opazil za časa selitve visoko v gorah, kamor jih sicer poleti ni.

Dostikrat pa doleti te naše nebeške popotnike zla usoda, bodisi v dolini Nila, kjer ptic za časa selitve kar mrgoli, bodisi, da jim preutrujena nežna krila odpovedo baš nad morjem in da tam najdejo smrt. Prav pred kratkim so obnemogle ptice na odprtem morju posedne na dveh parnikih vse prav do zadnjega kotička, da so si opomogle in odpočile. Dostikrat pa jih uniči prezgodnji mraz (lani lastavice okoli Dunaja in ko jih je Društvo za varstvo živali z letali prevažalo v Benetke.

Največkrat pa pridejo iz zimovališč prezgodaj v domovino nazaj in jo najdejo še pod snegom. Prav letos je doletela ta kruta usoda pribe in škorce in divje golobe. Po Gorenjskem so ubogim pribam in škorcem skuhali žgance, tako so mi pravili, da so jih vsaj nekaj rešili smrti.

Nebeški popotniki... Nevidna roka jih vodi, da dosežejo namenjeni kraj, ne morejo se ustavljati, eni prihajajo, drugi odhajajo.

Joža Herfort.

35 let študentovska mati

Novo mesto.

Letos poteka 36. leto, odkar je gospa Marija Bajde postala »študentovska mati«. Pred 35 leti je vzela v oskrbo prve dijake, kateri pa so vsi že mrtvi. Potem je imela do danes vedno v oskrbi dijake in jih ima še danes. Gospa Bajdetova je že v 72. letu. Je pristna Novomeščanka. Rojena je bila ravno v isti hiši, kjer še danes stanuje. Šolo je obiskovala največ v Šmihelu, kjer je bil za učitelja pok. Krištof. Nekaj časa pa je pod učiteljem Krausom obiskovala tudi šole v Novem mestu. Seveda takrat še ni bilo takega zakona, da bi otroci morali obiskovati šole, ampak ona se je sama rada učila, kar ji je v poznejših letih zelo veliko koristilo.

Gospa je bila tudi precej po svetu. L. 1880. se je v Ljubljani poročila. Iz njenega zakona so bili rojeni štirje otroci. Pozneje je zopet prišla v Novo mesto, kjer je prevzela po svojem očetu prodajo premoga. To trgovino je vodila 23 let, dokler ni opešala. Ves čas svojega bivanja v rojstnem kraju pa je imela na stanovanju in hrani in sploh v vsej oskrbi dijake, katerim je bila prava mati in katero so vsi dijaki imeli radi ter jo spoštovali ko svojo mater. Še danes po tolikih letih se je marsikateri nekdanjih dijakov, ki se je vzgajal pri njej, spominja in jo obišče. Veliko od njih je duhovnikov, veliko od njih pa je danes v svetu odličnih osebnosti in po raznih službah.

Gospa Bajdetova se dobro spominja vojne leta 1866., kakor tudi kolere in lakote, ki tudi Novemu mestu ni prizanesla. Premagala pa je vse težave in prestala mnogo trpljenja. Danes je vsled starosti že močno upognjena in slabotna. Toda kljub visokim letom in beležnosti nima še sivega lasu na glavi. — Dobri, pobožni in skromni gospej želimo, da bi jo Bog ohranil še dolgo in da bi še marsikateremu dijaku bila mati!

Mlin pogorel

Murska Sobota, 2. aprila

Davi okrog 3. je nastal ogenj v mlinu na Muri. Lastnik mlina je bil g. Gumilar Štefan iz Kroga pri Murski Soboti. Domneva se, da je ogenj povzročila zlobna roka. Škoda je zelo velika. Sedaj ob 9. mlin še gori. Mlin je bil zavarovan za 75.000 Din. Škoda je seveda večja. Veliko škodo trpijo tudi drugi posestniki iz sosednih občin. Zgorelo je namreč veliko žita. Marsikateri revež je imel vse žito pri mlinu in sedaj je ob vse.

Dve smrti

Jurklošter, 2. aprila

Pridnega Sundovega hlapca na Marofu je v petek, 1. t. m. zagrabil transmisijski jermen za električni pogon slamoreznice in ga vrtel in butal z njim neusmiljeno ob betonski tlak, dokler fant ni obležal mrtev z razbito glavo in truplom. Hlapec je šele 16 let stari Kanderfer Jože, doma iz Pilštanja, odkoder je prišel z mlado Šmidovo gospo semkaj v službo.

Umrl je že 21. marca občespoštovani Dobršek Miha, posestnik na Blatnem vrhu hšt. 20, župnije Jurklošter. Bil je zadnje leto tudi ubožni oče te župnije. Lotila se ga je huda pljučnica. Pa to bolezen bi bil še prestal. Saj je bil šele 54 let star. Prinesel pa je rajni še iz vojske pokvarjen želodec in hud revmatizem. Ker je bil že ves slaboten, ga je umorila zadnja bolezen. Zanimivo je, da je on delal mrtvaška nosila, na katerih so ga nesli k pogrebu.

Sneg je zadnji teden skopnel po solnčnih bregih. Po senčni strani ga je pa še veliko.

Ljubljana

Koncert Hubadove župe

Kakor je že »Ponedeljski Slovenec« poročal, se je vršil 3. aprila v Ljubljani v Unionu velik koncert zborov, včlanjenih v Hubadovi župi. Nstopilo je 16 pevskih zborov in sicer v prvem delu: »Loški glas« iz Lok pri Zagorju (pevovodja g. Srečko Godina), »Hugolin Sattner« iz Most pri Ljubljani (p. g. Vinko Rupnik), »Domžale« iz Domžal (p. g. Franc Plevelj), »Zvon« iz Trbovelj (vodil g. Oskar Moll), »Sava« z Jesenic (pevovodja g. Srečko Gostič), »Logatec« iz Dol. Logatca (p. g. Janko Guček), »Narodna čitalnica« iz Šiške (p. g. Janko Godec), »Sloga« iz Ljubljane (vodil g. Heribert Svetel). V drugem delu koncerta so nastopili: »Sava« iz Ljubljane (pevovodja g. Marjan Binter), »Slavec« iz Ljubljane (p. g. Kristo Perko), »Moste« iz Most pri Ljubljani (p. g. prof. Rajko Pirnat), »Cankar« iz Ljubljane (vodil g. Kristo Perko), »Krakovo-Trnovo« (pevovodja g. prof. Adolf Groebming), »Ljubljana« (p. g. dr. Anton Dolinar), »Grafika« (p. g. prof. Adolf Groebming)) in »Ljubljanski Zvon« (p. g. Zorko Prelovec).

Večinoma so nastopili moški zbori. V mešanem zboru so peli »Zvon« iz Trbovelj in ljubljanski pevski zbori: »Sloga«, »Slavec«, »Ljubljana« in »Ljubljanski Zvon«. Izvajane skladbe so bile od sledečih slovenskih skladateljev: Emila Adamiča (5), Aljaža (1), Brnobiča (1), Foersterja (1), Hajdriha (1), Hochreiterja (1), G. Ipavca (1), Jereba (2), G. Kreka (1), Marinkoviča (1), Ocvirka (1), Pavčiča (2), Pirnata (1), Sattnerja (1), Schwaba (1), Tomca (1). Uspehi zborov so bili različni. Več podeželskih zborov je še šibkih ali srednje dobrih; pevci, zlasti tenorji pri nekaterih teh zborov so glasovno premalo izvežbanih, tuintam manjka ubranosti, poleta, tudi ta ali oni pevovodja še ni kos svoji nalogi. Vendar so pokazali tudi marsikaj dobrega in jim moramo biti hvaležni za njih trud in resno stremljenje. Izmed podeželskih zborov se je najbolj odlikoval že zelo rutinirani, številno močni in izvrstno vežbani trboveljski »Zvon« in to v moškem kakor v mešanem zboru. Nastop Trboveljčanov je bil sploh eden najboljših in najbolj učinkovitih v celem koncertu. Ljubljanski pevski zbori so dosegli vsi prav lepe, deloma izborne uspehe.

Ta koncert Hubadove župe je veljal kot predtekma in priprava na glavno tekmo pevskih zborov, ki se bo vršila v Ljubljani v maju o priliki prvega slovenskega glasbenega festivala. Vsled tega je posebno razsodništvo, obstoječe iz gg. Oskarja Deva, Mateja Hubada, Koste Manojloviča in Stanka Premrla, že zdaj presojalo, v kateri kategoriji (I., II. ali III.) bo pri glavni tekmi nastopil kak zbor, in kateri zbori se h glavni tekmi sploh pripuste. S. P.

Šolski zobni ambulatorij

Pod predsedstvom g. dr .Vlad. Ravnikarja se je vršila v mestni posvetovalnici prva seja pripravljalnega odbora Društva za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih zobnih ambulatorijev, ki ima namen, da z vzgojnim in izobraževalnim delom, tiskom, predavanji in drugimi propagandnimi sredstvi širi v vseh slojih prebivalstva smisel za vrednost in pomen zdravega zobovja ter z ustanavljanjem šolskih zobnih ambulatorijev skrbi za to, da bo čim večje število otrok v mestih in na deželi postopoma deležnih dejanske in sistematične zobne nege. Za manjše kraje, kjer stalnih ambulatorijev ni mogoče ustanavljati, so predvideni potujoči ambulatoriji.

O potrebi in pomenu društva je podal zobozdravnik dr. Josip Tavčar izčrpno poročilo, iz katerega posnemamo:

Propadanje zobovja je zavzelo po vojni tako strahovit obseg, da se v vseh kulturnih državah bolj in bolj uveljavlja potreba po organiziranem zatiranju zobnih bolezni. Zlasti so prizadeti otroci in preiskave po šolah so dognale, da je 70—80, ponekod celo 90% vseh zob pri otrocih nagnitih ali popolnoma uničenih. Izkušnje, ki smo jih dobili pri zatiranju drugih bolezni, nas uče, da ne zadostuje, če se samo trudimo, da nastale bolezni pri posameznikih ozdravimo, ampak je koristnejše preprečevati, da sploh ne nastanejo ali jih omejevati v začetku, ko še niso zavzele prevelikega obsega.

Če ta izkustva uporabimo pri zatiranju zobnih bolezni, pridemo do zaključka, da imamo največ upanja na stalne uspehe, če začnemo pri mladini in posvečamo največjo pažnjo ohranitvi zdravega zobovja pri otrocih v šolski, pa tudi predšolski dobi. S poukom nosečih in doječih mater, z navodili za pravilno prehrano otrok v času, ko se zobovje in čeljusti razvijajo, se že da storiti mnogo koristnega, z navajanjem na stalno in skrbno zobno nego in popravljanjem vseh nastalih napak pa lahko dosežemo, da bo vsak otrok zapustil šolo z urejenim zobovjem in tako vzgojen, da bo tudi v poznejšem življenju znal ceniti vrednost zdravega zobovja in ga negovati. Če društvo v bližnji bodočnosti ne bo imelo izdatnih denarnih sredstev na razpolago, lahko pripravi vsaj tla za poznejše uspešno delovanje, ker brez temeljnih priprav sploh ne moremo računati na kak uspeh.

S predavanji, kratkimi navodili za zobno nego, ki naj bi se o primerni priliki v šolah prečitali ali sprejeli med berilo v čitanke, z majhnimi letaki, ki bi se na roditeljskih sestankih razdeljevali med stariše in jih opozarjali, kako važno je v redu držano zobovje za zdravje otrok in še z drugimi sredstvi, za katera ni treba dosti denarja, bomo zbudili ono razpoloženje, ki je potrebno, da se bodo društveni zobni ambulatoriji mogli razvijati in doseči one uspehe, ki si jih želimo.

V drugih državah obstojijo že vzorno organizirani ambulatoriji. Prednjačijo Angleži, Amerika in Nemčija. V naši državi skrbijo za zobno nego otrok zobni oddelki šolskih poliklinik, mestni šolski ambulatoriji in bolniške blagajne, toda organizirano to delo ni nikjer. Organizacijo bo izvedlo novo društvo, ki bo v sebi združevalo vse činitelje, ki so dolžni skrbeti za zobno nego otrok.

Prvo delo, ki nas čaka po ustanovitvi društva, bo pridobivanje članov in denarnih sredstev, na drugi strani pa zbiranje statističnih podatkov.

To pripravljalno delo bo trajalo do jeseni in šele takrat lahko ustanovimo Osrednji šolski zobni ambulatorij v Ljubljani. Vsem otrokom ne bomo mogli naenkrat popraviti zobovja, ker za tako ogromno delo ne bi moglo biti niti dovolj zdravnikov, niti dovolj sredstev na razpolago. Ambulatorij bo samo tedaj uspešno vršil svojo nalogo, če se bo delalo točno po določenem sistemu. V prvem letu bomo uredili zobovje vsem otrokom v prvih razredih osnovnih šol, onim otrokom pa, ki so že bili v prvem letu v ambulatoriju, se bo zobovje v drugem letu trikrat pregledalo in popravilo, kar se je med tem časom na novo pokvarilo. Tako se bo delo nadaljevalo od leta do leta, dokler otrok ne bo zapustil šole in v desetih letih bodo imeli vsi otroci od 6. do 16. leta urejeno zobovje.

Osrednji šolski zobni ambulatorij bo šola in matica za vse druge, ki jih bo društvo po mestih in po deželi tekom let ustanovilo. V njem se bo izvežbalo zadostno število zobozdravnikov in pomožnega osobja, da bodo sposobni na isti način nadaljevati delo v novih ambulatorijih.

To nalogo si je nadelo naše društvo in če bo naša javnost prizadevanja z razumevanjem sprejela in podpirala, potem smemo pričakovati, da bo društvo vršilo važno in koristno delo na polju narodnega zdravja.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.
Opera: Zaprta.
Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

⊙ **Bloki »POMOČ POTREBNIM«**, ki jih je izdal mestni socialno-politični urad, so že dober teden v prometu. Bloki so po 5 Din in vsebujejo 10 nakaznic po 50 par. Darujte potrebnim le nakaznice **»Pomoč potrebnim«** in nakaznice **»Caritas«**, ker imata obedve akciji isti dobrodelni namen in peljeta k enemu cilju: pomagati v resnici potrebnim in omejiti do skrajno mogoče meje izrabljanje darov v denarju. Bloki »Pomoč potrebnim« so sedaj naprodaj: V mestnem socialno-političnem uradu, Galetova hiša II. nadstropje, soba št. 42, v mestnem cestnem nadzorstvu, Mestni trg 27 pritličje, na reševalni postaji v Mestnem domu, v glavni trafiki Goli-Pompe in na Dunajski cesti v trafiki gospe Pogačnik Rozine. Bloke bodo razpečavali tudi inkasanti mestne elektrarne in vodovoda, obenem z inkasiranjem računov. **Darujte potrebnim le nakaznice iz blokov »Pomoč potrebnim« in »Caritas«.**

⊙ **Za pok. gospoda Al. Zormana** bo sveto zadušno opravilo v sredo dne 6. aprila ob šestih v križanski cerkvi. Člani križanske moške in mladeniške Marijine družbe vljudno vabljeni.

⊙ **Tečaj za foto-amaterje in začetnike** pripravlja drogerija **Gregorič.** Kakor smo informirani, bo s tem strokovno dovršenim tečajem, ki bo obsegal kurz 40 predavanj, dana možnost vsakemu prijatelju fotosporta, da izpopolni svoje znanje do dovršenosti. Tečaj bo **brezplačen.** V posebni predavalnici, v kateri bo nameščen moderno opremljen fotolaboratorij z vsemi preizkusnimi aparaturami, ki so potrebne za preiskavo materijala in fotoaparatov. Predavanja bodo spremljali diapozitivi in za predavatelja je pridobila drogerija Gregorič priznanega strokovnjaka. Pogumni korak, ki je brez dvoma zahteval precej velike gmotne žrtve, je v našem trgovskem svetu edinstven in zasluži zato drogerija Gregorič vsesplošno priznanje.

⊙ **Poštni urad na Dolenjski cesti.** V kratkem se odpre na Dolenjski cesti 22, kjer je tudi že mitnica, nov poštni urad, ki je bil v tem delu mesta zelo potreben, ker se je tam zadnje čase mnogo zidalo, prebivalci pa so imeli do najbližje pošte dosedaj prav na Sv. Jakoba trg.

⊙ **Žaganje debel.** Mestno načelstvo bo dalo razžagati preko 600 m³ mehkega lesa. Interesentje v območju mestne občine in ožji okolici naj vložé ponudbe za žaganje po 1 m³ v ekonomat mestnega načelstva do 10. aprila 1932.

⊙ **Elektrotehnični vestnik** postaja vedno bolj zanimiv. Tretja številka prinaša vzorno in poljudno pisan članek docenta ing. Koželja, kako nastanejo električne napetosti elektromagnetnim potom in še vse polno aktualnih vprašanj. Vestnik v sedanji obliki ni več zanimiv le za strokovne kroge, ampak zlasti še za učečo se srednješolsko mladino.

KINO KODELJEVO :: Tel. 31-62
Danes ob 20 dva sporeda
YVONNE (GRETA GARBO) in
ZMAGOVALEC SAHARE (TOM MIX)
Vstopnina: 6, 5, 4 in 3 Din; galerija 8 Din.
Jutri ob 20: BUSTER KEATON v filmu
DOBRI VOJAK BUSTER
Vstopnina samo 5, 4, 3 in 2 Din; galerija 6 Din.

Št. Jernej

Žrtev splašenih konj. Pleterski hlapec je peljal po banovinski cesti težak tovor usnja in drugega blaga. Blizu Brezovice mu je nasproti pridrvel potniški avtomobil. Konja sta se prestrašila, splašila in zdrvela preko polja. Hlapec je skočil z voza, a tako nesrečno, da ga je zdivjani konj udaril v levo nogo in mu zdrobil kost v kolenu. Sedaj se nahaja v bolnišnici.

Vode naraščajo. Toplejše vreme in deževje zadnjih dni je povzročilo, da se je začel sneg naglo taliti in je voda pokrila širno polje in travnike. Tudi Krka je prestopila bregove in se razlila daleč naokoli. V nevarnosti je ozimina, ki bo — ako voda kmalu ne odteče — uničena.

Novo trgovino z mešanim blagom je v svoji hiši odprl g. Peter Durjava iz Skocjana. To je sedaj že deseta trgovina v naši vasi.

Slovenjgradec

Smrtna kosa. V Ribnici na Pohorju je umrl g. Friderik Ovčar, p. d. Pihernik, oče tajnika tukajšnjega okrajnega cestnega odbora. Rajni je dosegel visoko starost 83 let in je bil najstarejši faran ribniške župnije. Bil je prava pohorska korenina, do zadnjega krepak in čil. Svetila mu večna luč!

Zaključek gospodinjske šole. Na cvetno nedeljo smo zaključili tukajšnjo gospodinjsko nadaljevalno šolo, ki jo je vodila strokovna učiteljica gdčna Regina Gobec. Zaključek šole se je izvršil s skromno, a prisrčno prireditvijo. Dekleta so razstavila svoja ročna dela in nekaj močnatih kuharskih izdelkov.

Maribor

☐ **Vladimir Pušenjak 50 letnik.** Te dni je obhajal v ožjem družinskem krogu 50 letnico rojstva višji revizor Zadružne zveze ter bivši narodni poslanec in finančni referent pri mariborski mestni občini g. Vladimir Pušenjak. Njegova življenjska pot je bila pot vseh tistih slovenskih študentov, ki so se morali z lastno pridnostjo priboriti skozi življenje. Slavljenec se je po končanih študijah posvetil našemu zadružništvu, katerega propagator in usmerjalec je še danes, v kolikor gre za področje Spod. Štajerske. Želja prebivalstva gornjegrajskega in slovenjgraškega okraja ga je odtrgala od tega dela ter ga poslala v narodno skupščino, kjer se je zaradi svojih finančnih sposobnosti mogel takoj uveljaviti. Pozneje po razpustu skupščine je prevzel na željo ožjih prijateljev finančni referat v občinskem svetu mariborskem, kjer je deloval z vso njemu lastno temeljitostjo in strokovnjaštvom do 1. decembra 1931, ko je bil razrešen te dolžnosti. Vladimir Pušenjak se je ves posvetil delu za gospodarski napredek in blagostanje slovenskega ljudstva. Njegovo delo je moglo tembolj roditi lepe uspehe, ker odlikuje slavljenca izredna vztrajnost in mravljična marljivost v delu, vzorna skromnost ter prisrčna vljudnost, ki mu je pridobila v širokih ljudskih plasteh izredno priljubljenost in vdanost ter zvestobo. Bog daj slavljencu, da bi mu bilo dano v zdravju, veselju in ljubezni do dela še dolgo vrsto let delovati v prid slovenskemu ljudstvu.

☐ **Materinski dan Katoliške omladine.** Včeraj na Marijin praznik je priredila mariborska Katoliška mladina v svojem društvenem domu v Cvetlični ulici materinski dan. Prireditev je bila zelo dobro obiskana, spored pa je bil izbran posebno posrečeno, da je potek cele prireditve izpadel na splošno zadovoljstvo. Največje zanimanje je pač vzbujala krasna trodejanka »Mati«, katero so vprizorili člani dramatskega odseka Omladine.

☐ **Drava narašča.** Že nekaj dni vali Drava svoje vodovje, umazano in kalno, znak, da je prodrla pomlad tudi v gorovje ter se je jel taliti sneg. Vodostaj reke narašča neprestano, vendar doslej brez vsake opasnosti, ker še gladina ni dosegla normalne višine, katero ima reka preko poletja. Pač pa bi neprestano naraščanje moglo povzročiti poplave v spodnjem toku Drave nižje od Ptuja, vendar zaenkrat, kakor rečeno, ni nobene nevarnosti. Pač pa je naraščanje reke prišlo prav pohorskim splavarjem, ker je zopet omogočena plovba za večje splave. Pričele so prihajati mimo Maribora že večje skupine splavov ter plujejo dalje proti jugu.

☐ **Namesto venca na grob** pokojnega uradnika OUZD Roka Hrastnika je daroval g. Jožef Dufek, hišni posestnik, mariborskemu gasilnemu in reševalnemu društvu 100 Din. Vodstvo društva se mu za plemenitt dar najlepše zahvaljuje.

☐ **Posestne izpremembe.** Rudolf in Marija Vodeb sta prodala svojo vilo v Kamniški ulici zdravniku dr. Hrovatu iz Ormoža za 432.000 Din. — Scherbaumovo veleposestvo v Račah pri Mariboru je kupil mariborski veletrgovec g. Avgust Žlahtič.

☐ **Poškodovani spomeniki na pokopališču.** Vremenske neprilike letošnje zime, kakor sta mraz in mokrota, so zrahljale precejšnje število nagrobnih kamnov na pobreškem pokopališču. Ti nagrobniki sedaj ne ogrožajo samo sosednjih spomenikov, ampak predstavljajo tudi veliko nevarnost za mimoidoče osebe. Mestna občina poziva lastnike takih nagrobnikov, da tozadevne nedostatke takoj popravijo, ker bi bila drugače uprava pokopališča prisiljena nagrobnike odstraniti ter jih prodati. Opozarjajo pa se vsi lastniki nagrobnikov, da jih preiščejo glede stabilnosti, da ne bo tozadevnih nedostatkov.

☐ **Poravnave...** Poravnalno postopanje je otvorjeno nad imovino krojaškega mojstra Štefana Gomboca iz Maribora, Aleksandrova cesta. Aktiva znašajo 23.900 Din, pasiva pa 35.653 Din. Prezadolženec ponuja 40% kvoto, plačljivo v 12 enakih mesečnih obrokih. Terjatve je prijaviti do 27. aprila, poravnalni rok se bo vršil dne 2. maja ob pol 9. Ustavljeno je poravnalno postopanje o imovini krojača Ivana Gomboca iz Maribora, ker je prezadolženec umaknil poravnalni predlog.

☐ **Boben v mariborski okolici.** Dne 20. aprila se bo vršila pri tuk. okr. sodišču dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Polička vas, vl. št. 120. Cenilna vrednost znaša 13.636 Din 80 par, najmanjši ponudek 9001 Din 20 par.

☐ **Za revno ženo** je daroval neimenovan dobrotnik-duhovnik 50 Din. Prisrčna hvala!

☐ **Na smrt obsojena krava.** V Vinarski in sadjarski šoli imajo kravo, kateri bo menda težko najti para, kar se tiče hudobe. Povrhu pa je tudi dobra mlekarica, ker daje dnevno do 25 litrov mleka. Hudobna narava živinčeta je prišla posebno v nedeljo do izraza, ko je navalila na hlapca Tomaža Standekerja, ki jo je vodil napajat ter ga nasadila na rogove in zagnala v plot, da so kar late pokale. Hlapec je odnesel iz tega dvoboja s kravo tri polomljena rebra in težje notranje poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Nepoboljšljivo kravo pa je obsodilo vodstvo zavoda navzlic dejstvu, da je najboljša mlekarica, zaradi hudobije na smrt ter bo prodana mesarju.

☐ **Zagoneten napad v Košakih.** Ko se je v noči na ponedeljek vračal mesarski pomočnik Martin Majer iz Košakov, je kar nenadoma priletelo iz teme nekaj trdega ter ga udarilo s tako silo po glavi, da se je zgrudil nezavesten. Po daljšem ležanju je prišel zopet k sebi ter se zavlekel do hiš, kamor je bil nato pozvan rešilni avto, da ga je prepeljal v bolnišnico. Ne ve pa ničesar, kdo in zakaj bi ga bil napadel.

☐ **Žrtev pomarančne lupine.** Oranžne lupine na hodnikih so že čestokrat povzročale nezgode. Na Glavnem trgu pred magistratom je bila taka lupina vzrok, da se je težko ponesrečila gospa Hermina Hofman s Koroške ceste. Pri padcu je udarila po hodniku s tako silo, da si je zlomila desno roko nad komolcem ter so jo morali prepeljati v bolnišnico.

☐ **Krvavo dejanje na Pragerskem.** S Pragerskega so prepeljali včeraj v mariborsko bolnišnico progovnega delavca Leskovarja Jožefa, ki je postal žrtev prepira z nekim hlapcem L. F. Leskovar je zadobil nevarne poškodbe na roki in ta plečih. Zlasti slednja poškodba je opasna, ker je rana 15 cm dolga ter sega v drobovje. Zdravnik na Pragerskem je nudil poškodovanemu prvo pomoč, nakar so ga prepeljali mariborski reševalci z avtom v bolnišnico. Stanje ranjenega Leskovarja je zelo resno.

☐ **Avto in kolesar** sta včeraj trčila skupaj na vogalu Gledališke in Slovenske ulice. Avto je na vogalu ravno obračal ter vozil nazaj v smeri, od koder je pribrzel na kolesu delavec gledališča Iv. Jurešič. Avto je zavozil naravnost na kolesarja, ki je imel še toliko prisotnosti duha, da je pravočasno odskočil vstran, dočim je postalo kolo žrtev karambola ter je dobilo znatne havarije. Krivdo na karambolu bo ugotovila polic. preiskava.

☐ **Vinta mu je razbila gleženj.** Veliko smolo je imel te dni na Pobrežju posestnik Josip Žorga, katerega je zadela nenavadna nezgoda. Pri razkladanju peska je dvigal voz z dvigalom ali tako zvano vinto. Kar na lepem je pa naprava odpovedala, teža voza je z vso silo pritisnila dvigalo navzdol in kljuka se je tako nagloma zavrtela, da je njen udarec razbil Žorgi gleženj. Z rešilnim vozom je bil prepeljan v bolnišnico.

☐ **Mariborski berači ne trpijo konkurence.** Nenadnega in nenavadnega pomočnika je dobila mariborska policija v pobijanju beračenja po mestu. Priskočili so ji na pomoč sami mariborski berači, katerim je že pričela presedati prehuda konkurenca revežev z dežele. V Maribor pristojni reveži imajo namreč pravico beračiti po mestu ob petkih. Ob takih dneh pa porablja priliko tudi konkurenca z dežele, misleč, da bo lažje ušla strogim očem mariborske policije, ki budno pazi, da ne dela domačim revežem škode tuja konkurenca. V preteklih dneh so pomagali mariborski berači sami loviti tovariše s podeželja ter so jih prijavljali stražnikom, ki so te reveže aretirali ter jih zapirali. Pri Grafu se je znašlo preko noči znatno število beračev, s katerimi je imel naslednjega dne odgonski oddelek policije dosti posla, preden je razposlal po odgonu to pisano družbo na vse vetrove. —

Celje

⚲ **Občinska seja.** Prihodnja redna seja mestne občinske uprave bo predvidoma v petek 8. t. m. ob običajni uri v posvetovalnici mestnega magistrata. Na dnevnem redu so poročila odsekov in dopolnilne volitve v odseke.

⚲ **Služba razpisana.** Pri okrožnem sodišču v Celju se odda mesto jetniškega paznika-pripravnika. Prošnje je treba vložiti do 28. t. m.

⚲ **Pomlad je tu.** Po večdnevnem jugu se je skoro ves sneg v celjski okolici stopil, solnce postaja topleje, včeraj so se pa prikazale nad Celjem najsigurnejše znanilke pomladi, cela tropa lastovk, ki so krožile nad mestom ter si iskale primerna mesta za svoja gnezda.

⚲ **Požar v celjski okolici.** V soboto 2. t. m. zvečer okoli 11 je nastal v prijazni okoliški vasici Levcu velik požar. Nepričakovano je začel goreti velik kozolec sredi travnika, ki je bil nabasan s senom. Na lice mesta so prihitela gasilna društva iz Lopate, Celja, Levca in Gaberja. A kljub takojšnjemu in energičnemu nastopu združenih gasilnih društev kozolca ni bilo mogoče rešiti, ker je bil kozolec ob prihodu gasilnih društev že ves v plamenu. Pozolec je zgorel do tal in ima lastnik škodo približno 60.000 Din, ki je krita le deloma z zavarovalnino. Kako je požar nastal, se doslej ni moglo dognati, verjetno pa je, da je bil podtaknjen od kakega lastnikovega sovražnika.

Tvrdka Jos. Jelovška nasl.
ALBIN KONJEDIČ
CELJE, Aleksandrova ulica št. 4,
nudi cenjenemu občinstvu priliko za ugoden nakup pomladanskega blaga po izredno nizkih cenah. — **Prodaja cele zaloge:** klobuke, srajce, kravate, nogavice, rokavice, platno, sukno za kostume in obleke itd. — **Razni ostanki** čipk po 1 Din meter. Vsakomur je dana prilika, da si nabavi potrebno blago za mal denar.

Ptuj

Izplačilo obresti. Zadružna elektrarna izplačuje 6% obresti za plačane deleže za leto 1931. Člani se pozivajo, da dvignejo denar pri blagajni zadruge.

Gibanje prebivalstva. V prvem četrtletju je umrlo v Ptuju na področju mestne nadžupnije in proštije 32 oseb (15 iz mesta, 17 v bolnišnici in hiralnici), rojenih 21 otrok (7 mrtvorojenih), poročili so se 4 pari. — Na področju župnije Sv. Petra in Pavla se je rodilo 36 otrok, umrlo je 35 oseb, poročilo pa se je 17 parov.

Nesreče. Leopold Šalamun, posestnik in gostilničar v Vurbergu je spodrsnil in pri tem padel tako nesrečno, da je obležal. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili zdravniki hude poškodbe na glavi. — V bolnišnico so prepeljali tudi Josipa Žnidariča, prevžitkarja iz Muretincev. Pri obrezovanju trt je padel z brajde s tako silo, da je obležal. Zlomil si je pri padcu 4 rebra ter zadobil hude notranje poškodbe.

Iz zasede. Josip Koledník, viničarski sin iz Slatene pri Sv .Barbari v Halozah je bil ponoči napaden od nepoznanih ljudi, ki so ga pretepli tako hudo, da je obležal. Domači so ga v pozni noči našli in ga prepeljali v bolnišnico. Ima težke poškodbe po celem telesu.

Karambol avtomobila s kolesarjem se je dogodil na cesti med Mariborom in Ptujem pri kraju Loka. Neznani avtomobilist je povozil 22 letnega dninarja Franca Cafuto, ki se je peljal na kolesu na pravilni strani ceste. Avto je po karambolu oddrvel naprej, ne da bi se zmenil za ranjenca, katerega so prepeljali ptujski reševalci v bolnišnico.

Ljutomer

Jubilej gospe Ivančičeve. V samoti svojega stanovanja je obhajala 30. marca ga. Nina Ivančičeva svoj 85. rojstni dan. To je lep jubilej učiteljice, ki zasluži javne čestitke. Starejši Ljutomer gospo Ivančičevo dobro pozna, mlajši nekoliko manj, ker že par let ni zapustila svojega stanovanja. Jubilantka je službovala kot učiteljica na naši osnovni šoli skozi 40 let neprenehoma. To je bilo njeno prvo in zadnje službeno mesto. Vzgojila je v tej dobi celo generacijo mladine v narodnem in krščanskem duhu. Ves starejši ljutomerski rod je za njenega službovanja sedel v šolskih klopeh. Rojena je bila v Novem mestu iz znane rodbine Deu. Sedaj ji teče že 55. leto bivanja v Ljutomeru. Še vedno se zanima za vse dnevne dogodke, bere dnevno časopisje, posluša radio-poročila, predavanja in godbo. Najbolj ji je žal, da v cerkev ne more več. »Pa pošljem svojega angela varuha k sv. maši,« mi je rekla. Znana je njena dobrosrčnost, zato od nje ne odhaja nihče praznih rok. Posebno rada podpira vsako prosvetno delo. — K našim čestitkam pridružujemo še prošnjo, naj jo ljubi Bog ohrani še mnogo let v sedanji čilosti.

Novi občinski odbor je dobil Ljutomer za 1. april. Saj smo ga precej dolgo spravljali skupaj. Upamo, da bo sedaj, ko imajo druga mesta že potrjene svoje proračune, tudi naše mesto prišlo do proračunske seje. Včeraj ob 11 se je izvršila na okrajnem glavarstvu zaprisega novega odbora.

Prijeti tatovi. Orožništvu se je posrečilo nekje v Dokležovju prijeti tri cigane, ki so na velikonočni ponedeljek vlomili v prodajalno čevljev g. Poljanca na Starem trgu v Ljutomeru in odnesli okoli 70 parov. Lastnik je vse čevlje dobil nazaj.

Smrt je pokosila mlado življenje 23 letnega Karla Škerjanca v Stročji vasi, podnarednika 18. pp. v Kragujevcu. Bil je doma na bolezenskem dopustu. Bodi mu lahka domača zemlja!

Dnevna kronika

Kaj pravite?

G. urednik, dovolite mi, da Vam napišem to zgodbo, ki za današnje razmere in gospodarsko krizo res diši po prvem aprilu, dasi je resnična.

1. april ima poleg vseh drugih nevšečnosti, ki jih prinaša s seboj, to dobro lastnost, da je pač prvi, kar je za vse uradnike vedno velikega pomena. V današnjih časih pa je prvi tudi vedno združen s težko skrbjo, če ne bo plači, ki jo uradnik komaj pričakuje, priložena tudi odpoved. Na nekem oddelku banske uprave v Ljubljani so bili vsi brez izjeme veseli plač. Opoldne pa se je nekomu to veselje pošteno zagrenilo. Žena, ki je ležala bolna v postelji, mu je namreč pokazala pismo, v katerem mu je bila odpovedana služba. Poparjen je prišel popoldne reduciranec v službo in povedal, kaj mu je prinesel prvi april. Ostala mu je pač edina tolažba, da je žena, ki je tudi v službi na tej upravi, kljub temu da je bolna, ostala še v službi. Ko pa je prišel zvečer domov, mu je pokazala žena še drugo pismo, v katerem je bila sporočena tudi njena redukcija.

S solzami v očeh je prišel 2. aprila z službe in povedal, kakšen udarec je zadel njega in ženo. Tovariši so ga vsi pomilovali, toda kako bi mu pomagali? Je sicer res, da so na tistem oddelku v službi tudi gospodje, ki prejemajo že pokojnino za drugo službovanje, vendar so na tem oddelku »nujno« potrebni. Teh seveda redukcija ni zadela. In sedaj se šele začenja neverjetna zgodba, ki je tembolj čudovita in lepa, ker se je zgodila v današnjih časih, ko bi človek menil, da kaj takega ni več mogoče. Tovariš reduciranca, ki je še sam in ima še dovolj poguma za boj z današnjo stisko, je stopil k reducirancu in mu rekel: »Veš kaj prijatelj, res ni prav, da so reducirali tebe, čeprav si mogoče za par mesecev mlajši od mene. Brez dvoma bi bili na vrsti najprej taki, ki že prejemajo pokojnino, nato pa mi, ki smo samci in katerim redukcija ne bi tako silno škodovala in prevrgla vseh načrtov za bodočnost. Pripravljen sem prevzeti redukcijo nase, če vzamejo v službo zopet tebe.«

Pa sta jo mahnila skupaj k svojemu predstojniku, kjer je nereducirani samski uradnik izjavil, da je voljan prevzeti redukcijo svojega tovariša nase, če reduciranca, ki je oženjen, sprejmejo zopet nazaj. Predstojnik je vprašal velikodušnega in socialno čutečega tovariša, če se zaveda, kaj dela in če ve, da kaj takega najbrž nihče ne bi storil. — Uradnik je potrdil ter povedal, da ve tudi to, da bi bilo prav, da bi napravil ta korak kdo izmed službujočih upokojencev. Ker pa tega ne more pričakovati, bo pa zato raje samega sebe reduciral v korist svojemu tovarišu. Predstojnik je bil s tem zadovoljen in ubogemu reduciranemu uradniku se je spremenila redukcija le v bridko šalo 1. aprila.

Mogoče bo kdo rekel, da je kaj takega nemogoče. In vendar se je to zgodilo, dasi nikakor nočemo trditi, da je velikodušni tovariš ljubil bolj svojega tovariša kakor samega sebe. Po njegovi lastni izjavi vem, da upa v par mesecih dobiti drugo službo. Zamenjal je torej le par mesecev službe, ki se mu bodo spremenili morda v brezposelnost. Vendar se mi zdi potrebno poderlati, da bi kljub temu v današnjih časih težko kje našli človeka, ki bi se odpovedal gotovi službi in šel naproti, pa naj si le nekaj negotovim mesecem. Vsak bi pač, zlasti danes ostal pri pristovici: »Boljši je vrabec v roki, kakor golob na strehi«, in ne storil tega, kar je storil ta požrtvovalni tovariš, ki ni nili poseben prijatelj reduciranca. — Kaj čuti ta, ki je samega sebe reduciral, si lahko mislimo. Kaj bodo pa mislili o njem tisti, ki bodo zvedeli za ta njegov čin, je pa teže ugotoviti. Morda bo kdo celo rekel, da je norec? Kdo ve? Tudi tako je mogoče kvilirati plemeniti čin plemenitega moža, ki dokazuje, da mamonizem ni zastrupil še vseh človeških src. — In kaj pravite Vi na to, g. urednik?

Koledar

Torek, 5. aprila: Vincencij Fer., spoznavalec, Irena, devica, mučenica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gosp. Ivan Čič, železniški upokojenec. Blag mu spomin! Preostalim naše sožalje!

† V Višnji gori je umrla gospa Jerica Turk, žena gostilničarja in mesarja. Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

† Na Bledu je umrla gospa Margareta Piber, vrtnarjeva vdova. Svetila ji večna luč!

† Na Ptujski gori je umrla veleposestnica gospa Julijana Predanova v starosti 69 let. Blaga pokojnica je bila zelo ugledna in spoštovana žena, priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Zgledno je vzgojila svojo številno družino sedmih hčera in treh sinov. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 10 dopoldne. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Promoviral** je na zagrebški univerzi za doktorja veterine g. Jože Šerbec, živinozdravnik v Murski Soboti. Čestitamo!

= **Vojaška napredovanja.** Napredovali so v zrakoplovstvu v čin kap. I. razr. kap. II. razr. Oskar Vidal ter v **čin poročnika** podporočniki Vladimir Bosner, Vladimir Helman, Emil Brunskole, Milosav Petrič, Viktor Benedik in Vladimir Simič; orožniški podporočnik Radovan Bratina in intendantska podporočnika mornarice Slavko Car in Dinko Beg; za nižjega voj. uradnika III. razr. nižji voj. uradnik IV. razr. Josip Avčin; v čin poročnika vojnega broda I. razr. poročnik bojnega broda II. razr. Danilo Humbajer ter v čin intendantskega podporočnika gojenci nižje šole intendantske akademije-narednik: Fran Gričar, Mijo Rudež, Rudolf Bogner, Jožef Privšek, Vladimir Larina in Stanko Gorjanc.

Slovenski javnosti

Glasbena Matica v Ljubljani proslavi o Binkoštih letošnjega leta, t. j. od 15. do 16. maja 1932 60 letnico svojega delovanja ter priredi ob tej priliki I. slovenski glasbeni festival in otvori razstavo, ki naj pokaže razvoj glasbe v našem narodu. Razstavo pripravlja poseben odsek Glasbene Matice, pod vodstvom odličnega strokovnjaka in glasbenega zgodovinarja prof. dr. Josipa Mantuanija. Nastavljeni bodo po možnosti vsi predmeti, ki se nanašajo na našo glasbo, kakor: slike skladateljev, njihova dela v rokopisu ali v tisku, dalje izdaje raznih muzikalij starejšega in novejšega datuma, knjige posvetne, nabožne in pedagoške vsebine, ki vsebujejo tudi pesmi z notami, fotografije in slike glasbenih instrumentov ter raznih krajev in poslopij, ki so važni za našo glasbo, programi koncertov in glasbenih prireditev sploh, umetnine naših umetnikov, katerim služi glasba kot motiv itd. Zaradi tega se ponovno obrača Glasbena Matica do slovenskega občinstva, cerkvenih predstojništev, šolskih vodstev, naših društvenih knjižnic, arhivov in drugih ustanov, ki imajo v svoji posesti gori navedene ali podobne predmete, da jih posodijo Glasbeni Matici za čas razstave od začetka do konca meseca maja tega leta. Prejem vsakega predmeta, posojenega za razstavo potrdi odbor Glasbene Matice, ki jamči tudi za točno vrnitev. Glasbena Matica prosi predvsem za prijave in to najkasneje do 20. aprila t. l. Način dobave bo potem pismeno dogovorjen. Odbor Glasbene Matice v Ljubljani.

70 letnik

Medvode.

Današnji slavljenec g. Vinko Piller, inspektor fin. kontrole v p., se je rodil aprila 1862 kot sin pokojnega Janeza Pillerja, posestnika v Velesovem pri Šenčurju. Študiral je gimnazijo v Kranju in v Ljubljani, po končanih študijah se je posvetil finančni službi ter je bil leta 1881 sprejet pri finančni kontroli v Travniku v Bosni. Služboval je po raznih krajih Bosne in Hercegovine polnih 44 let. Končno je bil leta 1925 kot oblastni inspektor v Belgradu upokojen. G. inspektor, ki uživa svojo zasluženo pokojnino pri svoji hčerki v Medvodah,

Vsi, ki ga poznamo, mu radi čestitamo v tem trenutku k 70 letnici z željo, da bi bil še mnogo let tako fantovsko čvrst kakor je danes!

Ostale vesti

— **Velika akcija Štajerske sadjarske zadruge v Mariboru.** Da temeljito pouči in opozori kmete — sadjarje na način produkcije in prodaje v tujini, na nevarnosti, ki pretijo sadjerjem in jih nazorno pouči o odpomoči, priredi »Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru« celo vrsto enodnevnih tečajev. Na teh tečajih bodo razpravljali najboljši organizatorji zadružne prodaje in sadjarji strokovnjaki. Prvi takšen tečaj bo v nedeljo, dne 10. t. m. v Mariboru. Predavali bodo gg. ravnatelj Priol, kmet. ref. inž. Ferlic, ravnatelj zadruge Palonc in načelnik bivši minister Vesenjak. Nadaljni tečaji bodo v Ptuju, Ormožu, Ljutomeru, Sv. Lovrencu, Sv. Lenartu, v Slov. Bistrici, v Celju in še nekaterih krajih. Gotovo je energična inicijativa prirediteljev vredna vse hvale in vsestranske podpore, saj zasleduje plemeniti cilj: gospodarsko povzdigo in okrepitev našega malokmetijstva.

— **Slovenskim pritrkovalcem!** Na binkoštni ponedeljek, dne 16. maja t. l. se bo vršila v Ljubljani v okvirju I. slovenskega glasbenega festivala tekma slovenskih pritrkovalcev. Tekmovalo se bode na štiri nove zvonove, ki jih ulivajo Strojne tovarne in livarne v Ljubljani za romarsko cerkev na Brezjah na Gorenjskem. Zvonovi so težki nad 5000 kg, njihovo ubranost je določil slovenski skladatelj P. Hugolin Sattner. Glasbena Matica ljubljanska kot prirediteljica I. slovenskega glasbenega festivala o Binkoštih letošnjega leta vabi slovenske fante in može, ki so vešči pritrkovanja, k tej tekmi, za katero je razpisanih 5 nagrad: 300, 250, 150 in 100 Din. Pritrkovanje, glasbo naših cerkvenih zvonov gojimo Slovenci že stoletja in je to pritrkavanje prav za prav samo pri nas doma. Zato je pritrkavanje ravno tak naš ponos, kakor prelepa naša narodna pesem. Glasbena Matica vabi pritrkovalce, da se prijavijo v skupinah po štirje za to tekmo. Prijave naj se pošljejo potom župnega urada, pod katerega spadajo pritrkovalci. Pri tej priliki opozarjamo, da je izšla že leta 1926 v založbi Katoliške knjigarne v Gorici knjiga Slovenski pritrkovalec, ki jo je napisal Ivan Mercina. Knjiga se dobi v naših knjigarnah in ima poleg zanimive vsebine okrog 250 različnih ritmičnih melodij za pritrkavanje. Prijave prosimo najkasneje do 20. aprila t. l. — Glasbena matica v Ljubljani.

— **Pomlad je tu, misli na Gaglova semena.**

— **Slovo finančnih stražnikov z Dovjega.** Oddelek finančne kontrole na Dovjem je ukinjen. Velikonočni ponedeljek je cerkveni pevski zbor zapel poslavljajočim se finančnim stražnikom podoknico. Tako je izrazil priznanje zlasti g. finančnemu stražniku Rupniku za njegovo požrtvovalno delo pri vežbanju moškega pevskega zbora, katerega je v pičlih 14 dneh izvežbal za samostojen nastop. S tem je pevski zbor izrazil svojo zahvalo tudi g. starešini Vogrinu za njegovo naklonjenost kakor tudi ostalim finančnim stražnikom, ki so bili vsi jako priljubljeni pri tukajšnjih domačinih. To je tudi pokazala udeležba kakih 70 domačinov pri slovesu. Odhajajočim želimo vse najboljše na novih mestih. Naj si ohranijo gorenjsko dolino, zlasti pa vas Dovje, v trajnem spominu! Tudi Dovžani se bodo spominjali veselih ur, katere so prebili v njihovi družbi.

— **V »Službenih novinah«** št. 76 od 2. aprila t. l. so objavljena »Navodila za urejevanje državnih gozdov«, dalje »Uredba o ureditvi ministrstva za telesno vzgojo naroda«, »Pravilnik o dolžnostih in delokrogu stalne zdravstvene komisije ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje pri centralnem zdravstvenem zavodu v Belgradu«, »Pravilnik o delovanju pomožnega osebja v zdravstveni službi«, »Pravilnik o disciplinskih predpisih za učence-učenke strokovnih šol za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi« in »Izmenjave in dopolnitve pravilnika o cenzuri filmov«.

— **Nesreča na Šmarni gori.** V noči na včeraj se je pripetila na Šmarni gori huda nesreča. 75-letna gostilničarka na Šmarni gori Ana Šetina je okoli polnoči padla približno 4 metre globoko in obležala s težkimi poškodbami. Domači so jo takoj prenesli z gore v Koširjevo gostilno ob vznožju Šmarne gore. Telefonično je bil poklican še ponoči iz Ljubljane reševalni avto, ki je Šetinovo prepeljal v bolnišnico. Tam so ugotovili, da si je Šetinova zlomila desno roko v zapestju, in sicer tako močno, da ji je pogledala celo kri izpod kože. Dalje ima Šetinova hude notranje poškodbe. Njeno stanje je zelo nevarno. Do popoldne je bila Šetinova še vedno nezavestna.

— **Iz Ambrusa nam pišejo:** Smrt ima pri nas letos dobro letino. Kosi kar od kraja; posebno med mladino. V jeseni davica, sedaj pa škrlatinka. Že nad 20 bolnikov leži, nekaj jih je tudi umrlo. Vsak dan pričakujemo sanitetnega avtomobila, da bi obolele odpeljal v bolnišnico, pa ga od nikoder ni. V časopisju smo čitali, da so v Ribnici cepili proti škrlatinki in da so še iz Ljubljane prišli gg. zdravniki na pomoč. Tudi za našo mladino bi bilo cepljenje edina rešitev — pa je Suha Krajina tako daleč.

— **Pri številnih težkočah ženskega spola** povzroči naravna »Franz-Josef«-grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef«-voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Zaradi ošpic zaprta šola.** Iz Šmartnega pri Litiji poročajo: Vsled letošnje dolge in hude zime ni zastalo samo delo v naravi, ampak hudo trpi vsled slabega obiska tudi delo v šoli. Ker so vasi zelo oddaljene, je razumljivo, da vsled hudega mraza in velikokrat na novo padlega snega otroci niso mogli redno prihajati v šolo. Prihod v šolo pa je bil zadržan z nevarnostjo prehlada in bolezni. Pojavile so se ošpice, ki že razsajajo ves mesec in, vse kaže, bodo še en mesec. Posebno hudo razsajajo v nižjih razredih, kjer bi se otroci morali pripravljati na prvo sv. obhajilo in sv. birmo, ki bo že 5. maja. S 1. aprilom pa je prenehal pouk v vseh razredih, da se šola temeljito prezrači in razkuži. Dasi je nekaj otrok zelo nevarno bolnih, vendar smrtnih slučajev še ni bilo, upamo, da jih tudi v bodoče ne bo, možno pa je, da nekaj otrok ne bo moglo k sv. birmi, ker traja skoro mesec dni, da otrok okreva.

— **Dve žrtvi nedeljskih pretepov.** Že star in žalosten običaj je, da vsak ponedeljek priroma v ljubljansko bolnišnico nekaj žrtev nedeljskih pretepov. Tudi včeraj jih je nekaj. Tako je prišel v bolnišnico 21letni Silvester Humar, delavec iz Most. V Lasanovi gostilni v Mostah ga je nekdo udaril s steklenico po glavi in ga poškodoval. — Še bolj surov napad se je pripetil v Zapogah pri Smledniku. Tam so trije fantje napadli 20letnega delavca Franca Mršeta iz Smlednika in ga neusmiljeno pretepli. Mrše je dobil hude notranje poškodbe in je njegovo stanje zelo nevarno.

— **Strašna smrt v plamenih.** V vasi Stari Banguli pri Sremski Mitrovici se je pripetila strašna tragedija, kakršne tamkaj ne pomnijo. 62 letni Matija Jankovič iz vasi Drenovci je bil že več dni na potu. Na obronkih Fruškegore ga je zalotila huda burja. Komaj se je obdržal na nogah in le s težkim naporom je prišel do vasi Bingule, kjer je prosil za prenočišče. Napotili so ga v neko prazno kočo. Tam si je sredi kuhinje zažgal ogenj, da bi se ogrel. Utrujen in ves onemogel je Matija hitro zaspal kraj ognja. Medtem je plamen zajel strop in kmalu je bila vsa koča v ognju. Vaščani so čuli klice na pomoč, pa ubogemu Jankoviču niso več mogli pomagati. Drugo jutro so našli njegovo truplo, ki je bilo črno kakor oglje.

— **Občina s 400 vpokojenci.** Uprava subotiške občine je v velikih skrbeh, kako bo zadostila svojim obveznostim ne samo glede plačevanja obresti od dolgov, ampak tudi obveznostim napram svojim uradnikom in vpokojencem. Davki ne prinašajo niti toliko, kolikor mora občina izdati za svoje uradnike in vpokojence. Izdatki za te znašajo letno 18 milijonov dinarjev, Subotiška občina ima 400 vpokojencev, ki jo stanejo letno 5 milijonov dinarjev. Med njimi je največ mladih in zdravih ljudi, ki so bili vpokojeni za časa strankarskih bojev, so pa tudi taki, katerim je bivša občinska uprava vštela leta, katera so prebili v ujetništvu. Nekateri so stari šele 39 let, pa imajo priznanih 24 let službe. Sedanja občinska uprava namerava izvesti revizijo upokojencev, ker je večji del teh upokojen s 5 do 6 let občinske službe, tem letom pa so prišteta tudi leta, ki so jih preživeli v vojni ali ujetništvu, čeprav prej sploh niso bili občinski uradniki.

— **Zaprtje.** Sloviti zdravniki hvalijo izborno lekovitost, ki jo nudi naravna »Franz-Josef« grenčica v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korpulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih.

— **Podjetje Bata** je izdalo zanimivo statistiko o prihranku čehoslovaškega prebivalstva na izdatkih za obutev. Po tej statistiki znaša letna poraba obutve v Čehoslovaški 30 milijonov parov čevljev. Vsled popolne racijonalizacije v proizvajanju obutve pri firmi Bata je povprečna cena posameznega para čevljev za 30% nižja, kar iznaša za vse prebivalstvo Kč 900,000.000 letnega prihranka. Znatne prihranke je opažati tudi pri popravilu. Po gornji statistiki imajo prebivalci v Čehoslovaški okoli 50,000.000 parov razne obutve, katero popravljajo najmanj dvakrat letno. Tako je tudi tu novo vpeljana metoda v načinu popravljanja obutve omogočila, da je povprečna cena za vsako popravilo nižja za 3Kč, kar iznaša skupno vsoto 300,000.000 Kč. Glasom tega iznašajo celokupni prihranki prebivalstva Čehoslovaške na obutvi letno Kč 1.200,000.000.

Naročajte „Slovenca"!

Pred nevarnostjo
gripe, influence in nalezljivih bolezni vratu varujejo

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8·—, velikega zavitka Din 15·—.

Naznanila

Maribor

Ljudski oder priredi v nedeljo, dne 10. t. m., v dvorani Zadružne gospodarske banke znano igro »Trojčke« s pričetkom ob 20. Nastopijo najboljši diletantje Ljudskega odra.

Gledališče. V torek je gledališče zaprto; v sredo, dne 6. t. m. »Traviata« z gostovanjem ge. Wesel-Polla. Za ab. B. V četrtek »Kavarna« za ab A.

Akademska kongregacija ima jutri v sredo cerkveni sestanek. Sodali!

SSK Maraton. Plavalna sekcija. Treningi odslej samo ob torkih in četrtkih ob običajni uri.

Podružnica SPD, »Bohinj« je imela v nedeljo 20. marca občni zbor za prvo leto svojega obstoja, pravzaprav za zadnje štiri mesece minulega leta, kajti na plan je stopilo šele lani v mesecu avgustu. Iz poročila načelstva in ostalih podružničnih funkcijonarjev je bilo razvidno, da ima podružnica resno voljo in navdušenje, ki ga ne manjka pri članstvu, delovati za napredek turistike v našem predivnem Bohinju. Že v teh kratkih mesecih se je pokazalo, da podružnica ni spala. Za bodoče pa ima prav lepe načrte, ki jih bo skušala enega za drugim uresničiti z delom in požrtvovalnostjo svojega članstva in ob pomoči merodajnih činiteljev, na katere apelira.

Ob tej priliki je načelstvo izreklo tudi toplo zahvalo vsem domačinom, prav tako tudi nedomačinom, ki so že doslej bodisi z denarjem, bodisi z darili priskočili na pomoč novoustanovljeni podružnici.

Sport

ILIRIJA : CELJE : 3 : 2 (1 : 1)).

Včeraj se je ljubljanskemu sportnemu občinstvu letos že drugič predstavilo moštvo SK Celja. Reči moramo, da smo z včerajšnjim nastopom bolj zadovoljni kot s prvim. Kaj posebnega seveda tudi to pot niso pokazali. To pa radi tega, ker nimajo prilike, da bi merili svoje znanje z močnejšimi nasprotniki. Še celo v Ljubljani so nastopi moštev iz province zelo redki. Celjani so igrali zelo marljivo in se predvsem omejili na obrambo, ki je tudi najboljši del moštva. Tu so se razbili vsi napadi domačih, krilska vrsta ni mogla podpirati napada, ker je morala pomagati obrambi. Napad, prepuščen samemu sebi, je še dosti dobro igral. Zabili so celo vodilni gol.

Domače moštvo je bilo tako sestavljeno, da posebnega uspeha ni bilo pričakovati. Rezultat ne odgovarja poteku igre. Domače moštvo bi po premoči, ki jo je imelo v polju, moralo doseči višji rezultat. Niso pa mogli doseči golov, ker se je igralo brez smisla. Žoga se je nabijala kot za stavo. Včerajšnji nastop kombiniranega moštva belo zelenih ni mogel zadovoljiti. Tekmi je prisostvovalo okoli 200 gledalcev.

O AMATERJIH.

Letos se vrši Olimpijada v Ameriki in sicer v Los Angelesu. Povsod se marljivo pripravljajo za borbo, ki se bo vršila v glavnem med Evropo in Ameriko. Po vesteh, ki prihajajo iz Amerike, namreč evropski atleti ne bodo dosegli posebnih uspehov. Vsa prva mesta bodo zavzeli amerikanski atleti. Tako napovedi, ki seveda niso brez podlage, vendar pa so le nekoliko pretirane. Amerikanski atleti so vsekakor v izvrstni formi, rezultati pa, ki jih javljajo v svet, so po večini doseženi na dvomljiv način. To vemo iz prakse. Vendar vesti, ki jih sedaj posnemamo iz raznih evropskih držav, niso ravno najbolj ugodne. Na olimpijadi, kjer se bosta pomerili Evropa in Amerika, bodo nastopali atleti **nezdružene Evrope proti atletom združene Amerike.** Zakaj?

Francozi so n. pr. diskvalificirali najboljšega tekača na srednje proge Ladoumeguea. Baje, ker je prekršil čisto amaterstvo. Čisto amaterstvo, radi katerega dandanes diskvalificirajo najboljše atlete je imelo smisel v časih, ko so bili sportniki sami bogati ljudje. V sedanjih časih pa, ko goje sport vsi sloji, pač ne sme nihče zameriti, ako kdo vzame kako malo vsoto za to, da si izboljša svoj življenjski standard. Atlet, ki marljivo trenira, rabi tudi boljšo hrano, katero pa iz svojih, največkrat zelo skromnih sredstev ne zmore. Tako pride potem do diskvalifikacije. Najboljši atleti Evrope so postali po sili profesijonali. Charles Hoff, fenomenalni skakalec v višino s palico, je bil proglašen na zahtevo Amerikancev za profesijonala. Enaka usoda je doletela Arne Borga, slovitega plavača. Pred skritimi pričami je v Kölnu prejel majhno vsoto kot odškodnino, oni pa, ki so mu nastaviti past, so radi njegovega starta zaslužili lepe tisočake. Toda nezdružene evropske države še nimajo dovolj žrtev. Francozi sedaj skušajo doseči, da bi Finci diskvalificirali slavnega Nurmija. Finci so pa pametni ljudje, ki ne bodo svojega najboljšega moža postavili radi nesmiselnih predsodkov na hladno. Tudi Poljak Patkiewicz je diskvalificiran.

Kako je treba postopati, da ne prekoračiš amaterskih pravil, so Amerikanci pokazali. Svetovnega rekorderja na kratke proge, Charlesa Paddocka so tudi hoteli l. 1928 diskvalificirati. Toda njegova ožja domovina Kalifornija, je od širše domovine USA zahtevala in tudi dosegla, da je Paddock startal na olimpijadi. Kot vidimo, se torej sport ravna po politični situaciji Evrope. Radi tega smo skoro prepričani da bodo iz sportnega boja med Evropo in Ameriko izšli **kot zmagovalci Amerikanci!**

Ko že razpravljamo o amaterstvu, si oglejmo še malo, kako je v Ameriki v tem pogledu. Zakaj tam ni toliko diskvalifikacij? Med ameriškimi in evropskimi sportniki je bistvena razlika. Sport ima onstran luže glavno oporo v dijaštvu. Univerze so torišče sporta. Za vsak start posreduje pisarna univerze, ki uredi tudi vse denarne formalnosti. Dijak ne dobi denarja v roke za starte. Vse plača univerza. **Dobri atleti, ki pa morajo biti tudi dobri dijaki, dobe od univerze denar za šolnino in tudi primerne štipendije.** Dijak pa, ki starta za eno univerzo, ne sme startati za drugo. Tako lepo vodijo Amerikanci svoj amaterizem, ne da bi kdo imel priliko oporekati. Eno je gotovo: **Najboljši amater je bogat oče!**

BREZPLAČNI FOTO-TEČAJ PRI KANCU

Amaterji, začetniki in bolj izvežbani!

Kdor hoče teoretično in praktično proučiti fotografijo, mora v **naš** tečaj!

Priprave so končane, vstop brez prijave in odškodnine! Zanimanje veliko, zato v dveh skupinah! Prva ura za **začetnike v pondeljek 11. aprila,** za **izvežbane pa 12. aprila,** obakrat ob 19. uri v **Židovski ul. 1, I. nadstropje.**

Iz življenja klativitezov in pustolovcev

Visoka politika v zakotni beznici.

Dr. Mansur Rifat je rodom iz Egipta. Že v svoji mladosti je zapustil svojo domovino ob reki Nil, se potepal po bližnjem in daljnem vzhodu, študiral v Ameriki, postal zdravnik in pozneje voditelj **ene najbolj tajinstvenih terorističnih organizacij novejše dobe.**

Po krvavih revolucijah, ki jih je ta organizacija vprizorila v raznih eksotičnih državah, je dr. Mansur Rifat pred par leti prispel v Berlin, kjer je kot voditelj **egiptovske radikalne nacionalistične** skupine prevzel vodstvo vseh orientalskih tajnih organizacij. Okoli njega so se zbirali egiptovski študenti, arabski šejki, sirski trgovci, indijski teologi in turški paše. Tedensko so se zbirali v temni beznici v berlinskem predmestju. Sestanku ljudi vseh različnih barv je predsedoval dr. Rifat.

Tedensko so se v tej beznici kovali krvavi načrti. Mansur Rifat je našteval iz dolgega seznama zločine in krivice, ki jih Evropejci prizadevajo Vzhodu. Našteval je umorjene in obešene, govoril o »izdajstvu in nasilnosti Angležev« in grozil in pretil strahovito. Potem se je pomiril, se ljubko nasmehljal in vprašal, kdo navzočih ima kaj pripomniti k dogodkom preteklega tedna. Predlogi so bili vedno groteskni in enoliki kakor je arabska puščava. Vsi so končali s parolo: **»Zrušiti moč Evrope.«**

Leta 1922., ko je Mansur Rifat predsedoval v tej beznici, je bil Berlin zbirališče najrazličnejših zarotnikov iz vseh dežel orijenta. Mansur Rifat jih je znal dobro uporabljati. Njegovi agenti so potovali v Moskvo, da bi rešili islam s pomočjo boljševikov. Drugi so bili v zvezi z nemškimi »pučisti«, drugi zopet so rovarili po Balkanu. Vsakdo, ki se je boril proti premoči Evrope, je bil dobro došel.

Njegova mojstrovina je bila **borbena organizacija egiptovskih študentov** v Berlinu. Atentat na **Zaglul-pašo,** ki je svojčas pripeljal Egipt na rob propada, je bilo delo enega berlinskih članov organizacije. Tudi umor vrhovnega poveljnika angleških čet v Egiptu **Lee Stacksa** je bilo delo Rifata. V Berlinu, obdan od zvestih pajdašev, se je Rifat čutil reprezentantom Vzhoda, kot zastopnik »edino prave vere« islama in njegovega vidnega zastopstva na zemlji — kalifata. To je trajalo tako dolgo, dokler niso prišle vesti, da je kalifata konec in da je bil poslednji kalif izgnan v Evropo, v Švico.

Rifat je skoraj zbesnel. V njegovi organizaciji je prišlo do sporov. Na berlinski univerzi je prišlo do krvavih pretepov med egiptovskimi in turškimi nacionalisti. Obtoževali so se med seboj, da so izdali in skušajo prodati Orijent. Prišlo je do ponovnih demonstracij, Berlin je bil preplavljen z zelenimi letaki (zeleno je barva islama) z napadi na Anglijo in Turčijo. Dijaki so napadli poslopje angleškega poslaništva, ki ga je šele vojaštvo rešilo popolnega demoliranja.

Nekaj časa je vladal potem mir, Rifat je v največji skrivnosti pripravljal nove načrte. Kmalu nato je indijska verska bratovščina Ahmedia objavila, da bo zgradila v Berlinu veliko mošejo. Zopet je med zarotniki zavladal nemir, zopet so delili zelene letake, v katerih so dokazovali, da je ta bratovščina v službi angleške imperialistične politike.

Približal se je dan svečane blagoslovitve temeljnega kamna. Na stavbišču se je zbrala pisana družba slikovito oblečenih orijentalcev, ki je čakala na prihod treh ekselenc: turškega, perzijskega in afganskega poslanika. Ko so se ti trije veljaki pripeljali in so jih s kratkim govorom pozdravili, je prišlo **do napovedanega škandala.** Iz stranskih ulic je pridrla množica egiptovskih študentov in emigrantov, na čelu Rifat. Napadli so zborovalce s kamni in gnilimi jajci in jih obdelavali s palicami in pestmi. V krvavem pretepu so se trije poslaniki s težavo rešili z bunkami po obrazu. Pretep je postajal vedno hujši, dokler ni nastopilo vojaštvo.

Štirje policaji so se polastili Mansur Rifata in ga odnesli z bojišča. Otepaval se je, bil z rokama in nogami in odgriznil enemu stražniku prst. Ko so ga pripeljali na stanovanje, je izjavil, da on sploh ni Rifat, marveč dr. Aron Loyen iz Brazilije. Povsem slučajno, da je bil navzoč. Še par tednov se je skrival po Berlinu, se izdajal za zdravnika iz Brazilije ali pa ruskega emigranta, dokler ga policija ni zalotila in izgnala na zahtevo treh poslanikov iz Berlina. Odpotoval je na Dunaj.

Njegov konec je bil žalosten. Nekega dne — pred par meseci — je prinesel v svoje stanovanje arhiv in blagajno egiptovske revolucionarne organizacije. Razbil s sekiro pohištvo, polil vse skupaj s petrolejem in zažgal. Nato je razbil okno in s četrtega nadstropja skočil na ulico in se ubil na dunajskem tlaku. Organizacija je razpadla, samo posamezni člani dajo opravka policijam v evropskih prestolicah.

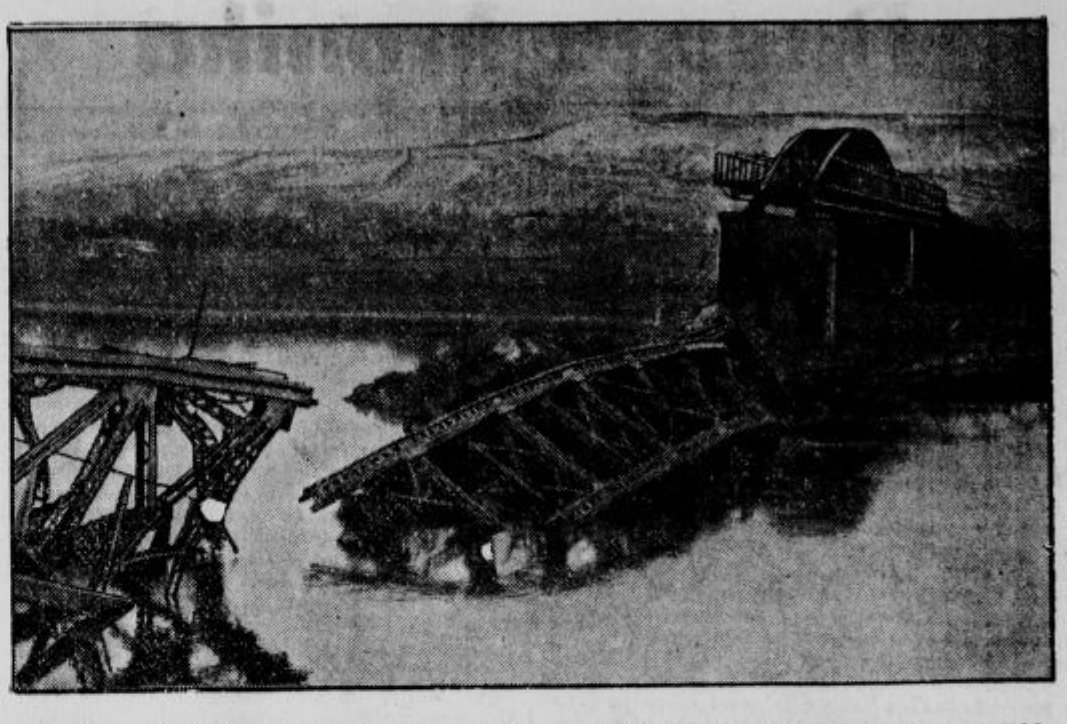

Meja groze. Pogled na Dnjester, obmejno reko med Rusijo in Romunijo v Besarabiji. Most čez reko so razrušili l. 1917. po umiku ruskih čet in ga niso več popravili. Prihodnje dni se sestane mešana komisija romunsko-sovjetska radi neprestanih spopadov in grozodejstev. Sovjetske obmejne straže so v zadnjih tednih pobile nad 3000 beguncev, ki so poskušali ubežati v Romunijo. Deloma so jih ustrelili, ko so se nahajali že na romunski strani, vsled česar je prišlo do protesta od strani romunske vlade

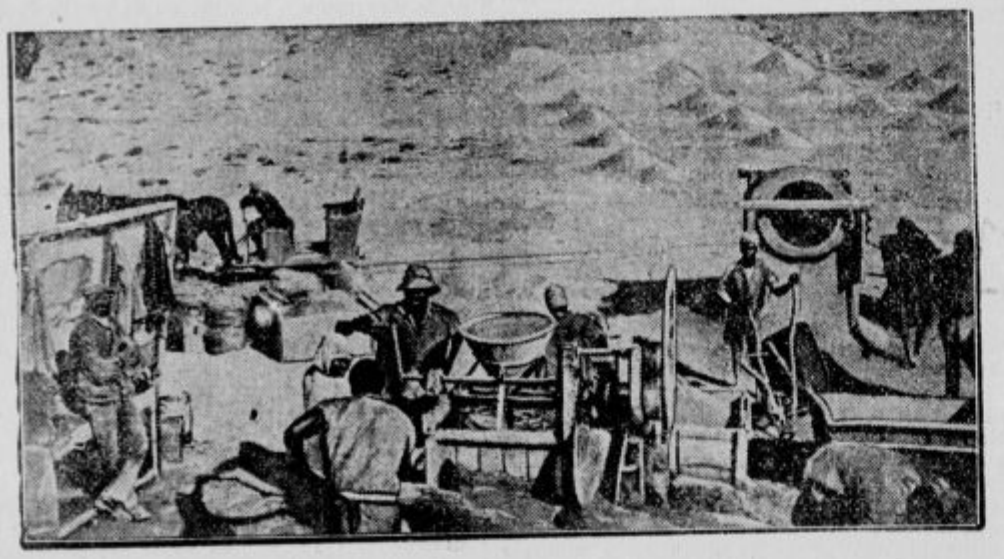

Pridobivanje diamantov na diamantnih poljih v južni Afriki je prenehalo, ker je vsled splošne krize zelo ponehalo kupovanje dragih kamenov. Nad 10.000 delavcev je zgubilo delo

Železnica na Gran Sasso d'Italia

Italijanska vlada je sklenila zgraditi železnico na najvišji vrh v Italiji na Gran Sasso d' Italia. Mussolini se je zelo pohvalno izrazil o načrtu, ki bo doprinesel, da naredi pristopnim to slikovito pokrajino, ki se nahaja blizu Rima. Stroške za železnico v Abruce bodo krili država, neapeljske banke in okoliške občine.

Pomladanska moda. Na pomladanskih klobukih ne bodo ženske nosile cvetja kakor doslej, temveč črešnje, jagode in slično kot okras

Dva milijona za delavce

Glavni ravnatelj znane železne veleindustrije Vitkovice dr. Sonnenschein je te dni praznoval 70 letnico svojega rojstva. Pri tej priliki je daroval dva milijona čeških kron za ustanovitev podpornega fonda za nameščence in delavce podjetja. Dr. Sonnenschein je žid in se je spomnil svojega delavstva, ki mu bo zato brezdvoma hvaležno ih še bolj zvesto služilo podjetju, ki bo od tega imelo seveda še neprimerno večje koristi.

Zakaj je Kreuger propadel

Preiskovalni odbor raznih Kreugerjevih podjetij je odkril veliko tatvino vrednostnih papirjev tvrdke Kreuger & Pol. Neki pisarniški uradnik si je pred letom dni prilastil delniške kupone, ki bi jih imel uničiti, in jih je pozneje vnovčil za **160.000 kron,** tako da je družba plačala te kupone dvakrat. Nato je zapustil službo in s svojim tovarišem, kateremu je tatvino odkril, otvoril lastno elegantno pisarno. Oba sta bila aretirana in sta dejanje priznala. Preiskovalni odbor je nadalje odkril v raznih koncernih tatvine in poneverbe, ki gredo v milijone. Ker o teh slučajih še ni zaključena preiskava, niso objavljeni podatki. Vsekakor pa so te pomanjkljivosti v poslovanju eden glavnih vzrokov nelikvidnosti ogromnega koncerna vžigalic.

Drag poljub

Znani ameriški gledališki ravnatelj Frank Yoyce je imel te dni zanimiv proces. Filmska igralka Estelle Taylov ga je tožila. Pred meseci sta napravila skupen avtomobilski izlet v okolico Hollywooda. Med vožnjo je ravnatelj nenadoma zgubil oblast nad krmilom in avto je trčil ob drevo in se razbil. Oba sta dobila samo manjše praske. Kljub temu je igralka vložila tožbo in zahtevala 150.000 dolarjev odškodnine. Na razpravi je ravnatelj zatrjeval, da ni on prav nič kriv za nesrečo. Igralka je med vožnjo ponovno zahtevala, naj jo poljubi, »ko je tukaj tako lepo«. Ko je bil tako neumen in se udal njenim prošnjam, se je zgodila nesreča. Sodniki so ga kljub temu obsodili. Kot olajševalno okolnost so vzeli vpoštev koketnost igralke in ga obsodili samo na 250.000 dinarjev odškodnine, ki jo mora plačati igralki in mu priporočili, naj se v bodoče sam vozi.

Ladja, ki ne more pristati

Poročila smo že v »Slovencu« o argentinski ladji Haco, ki vozi na svojem krovu 33 zločincev vseh mogočih narodnosti, ki so bili po prestani kazni izgnani iz Argentine in bi se jih ladja sedaj rada znebila. Doslej je ladja poskusila svojo srečo v Marseilleu, Genovi in Hamburgu. Pristaniške oblasti niso dopustile, da bi ladja izkrcala potnike, in Haco je odplula v poljsko pristanišče Gdinjo. Tudi tukaj je pristaniška oblast odklonila sprejeti take goste. Samo oni člani posadke, ki so dokazali, da so poljski državljani, so smeli obiskati pristanišče. Če bi Haco poskušala izkrcati zločince, morajo pristaniške oblasti uporabiti silo, je sklenila poljska vlada. Ladja bo sedaj poskusila svojo srečo še na Estonskem in če si ji tudi tam ne posreči, se odpelje v Ljeningrad, kjer upa da bo konec tega potovanja okoli sveta, ker imajo boljševiki več razumevanja za sprejem zločincev.

Iz vojaškega v duhovski stan

V kapelici »des Carmes« v Parizu se je vršila za veliko noč ganljiva svečanost. Podpolkovnik, vojaški letalec Pierra, bivši gojenec polytehnike, je daroval prvo sveto mašo.

Velika množica vernikov, med njimi največ bivših tovarišev in prijateljev, je napolnilo cerkev. Dokaz, kako veliko spoštovateljev in dobrih tovarišev je imel novi duhovnik.

Njegova vojaška karijera je bila sijajna. Leta 1915 se je prostovoljno javil za letalca in hitro napredoval. Kmalu je bil odlikovan z vojnim križcem, nato z viteškim in še pozneje s častniškim redom »Legije časti«.

Ob koncu vojne, star 36 let, je Pierra stopil v samostan, kjer je preživel več let. Toda samostansko življenje ni bilo zanj. Odšel je v semenišče in dokončal teološki študij z odliko. Končno je prišel veliki dan posvetitve v duhovnika.

Ko je po končani prvi sveti maši sprejemal častitke od številnih prijateljev, je novi duhovnik izjavil:

»Današnji dan je najlepši v mojem življenju!«

Vojna opojenost Japoncev

Kljub mirnemu razvoju dogodkov v Šanghaju se nahajajo Japonci še vedno v nekaki opojenosti borbenosti, kar dokazujejo razni zanimivi dogodki.

Tako dobiva vojno ministrstvo dnevno številne izume vojne tehnike, med katerimi so razne smešne zanimivosti. Jokuro Cujimoto je predložil tank, iz katerega molijo na vseh straneh ostri meči. Meči tega bolj srednjeveškega orožja se lahko poljubno potegujejo v notranjost tanka. — Bolj praktičen je izum zastopnika velike avtomobilske družbe, ki je iznašel avtomobil, ki je spredaj opremljen s strojnico, zadaj s plugom in naj bi služil mandžurskim poljedelcem, da bi se pri obdelovanju svojega polja branili pred razbojniki. — Osemdesetletni Suekiki Norita je predložil načrt ogromnega lijaka, montiranega na treh kolesih. Ta lijak bi postavili v srednje bojne vrste in bi zbiral sovražne krogle, obenem ščitil japonske vojake. — V nasprotju z izumitelji iz drugih držav, japonski ne zahtevajo od države nobene odškodnine. Oni so celo pripravljeni nositi vse stroške za preizkušnjo teh »izumov«.

Sedem japonskih **dijakinj je z lastno krvjo** naslikalo na dragoceno platno japonsko bojno zastavo in jo poslalo kot talisman 3. japonskemu pešpolku v Šanghaj. Japonska zastava je bel kvadrat, v katerem se nahaja rdeč krog, vzhajajoče solnce. Zastava, ki so jo darovale dijakinje, ima velikost 45×45 in so za barvo solnca porabile več litrov krvi.

Gladna Rusija

Po poročilih »International New-Service« iz Moskve je radi silnega pomanjkanja živil prišlo v Sovjetski Rusiji do težkih izgredov in ropov. Ko so pred dnevi v Moskvi objavili, da bo prehranjevalni urad izdajal maslo, se je pred uradom zbrala velika množica žena. Ko so pričeli na posebne izkaznice deliti maslo, ki ga niso dobili že mesece, in zahtevali za kilogram sedem rubljev, mesto 2 in pol kakor doslej, je množica žen napadla prodajalce in izropala trgovino. Na pomoč poklicane čete so razgnale s silo besneče žene. Mnogo je ranjenih in ubitih. Do sličnih izgredov je prišlo tudi po drugih mestih.

Razbojniki napadli vlak. Razmere v Meksiki so še zelo nesigurne. Pred nedavnim časom so napadli ekspresni vlak, ki vozi iz Meksike v Združene države. Razbojniki so se nadejali dobiti bogat plen, a so bili pregnani od vojaških čet, ki so spremljale vlak.

Na podeželski železnici.

Potnik: »Ali stoji vlak tako dolgo, da bi mogel popiti pol litra vina?«

Sprevodnik: »Hm — ali sami?«

Kratek proces.

Književnik (se vrne v uredništvo): »Oprostite, ravnokar sem se spomnil, da vam nisem dal svojega naslova.«

Urednik: »Nepotrebno, vaše stvari ležijo že v košari za papir.«

Na premijeri.

»Čemu pa je policija v gledališču?«

»Najbrže za slučaj, če bi bilo potrebno ščititi pisatelja.«

Čudno sklepanje.

»Moj sin študira že leto dni zgodovino vojne.«

»Ali se namerava poročiti?«

Pozna svoje »goste«.

»Natakar, kam je izginil moj površnik?«

»Vaš površnik? — Se bo že našel, kadar plačate račun!«

Pomoč.

Gost: »Vino je tako kislo, da bo kmalu postalo pravi jesih.«

Gostilničar: »Potem ga pa le hitro pijte!«

Na razstavi slik.

»Čudno, slika je že prodana, pa še vedno visi tukaj.«

»Najbrž še ni plačana.«

Stanje Narodne banke

Pravkar objavljeni izkaz o stanju Narodne banke za ultimo marca kaže vplave tega termina, ker se je povečal obtok bankovcev in so banke morale ponovno načenjati reeskont pri Narodni banki in eskontirati blagajniške zapise. Glavne izpremembe v izkazu so v primeri s prejšnjim naslednje:

Zlato v blagajnah in v inozemstvu je narastlo za 0.2 na 1.762.6 milj., valute pa za 0.2 na 1.2 milj. Nasprotno pa so v podlogi padle devize za 15.1 na 191.05 milj., ravno tako tudi devize izven poldoge za 2.5 na 83.9 milj.

Menična posojila banke so narasla za 4.9 na 1.928.04, dočim je lombard še nadalje padel za 7.95 na 253.4 milj., kar daje v celem zmanjšanje posojil. Prejšnji predujmi državi so narasli za 0.07 na 1.802.5, dočim so začasni predujmi ostali nespremenjeni.

Med obveznostmi po vidu so državne terjatve padle za 59.6 na 8.6, žiroračuni za 4.74 na 460.2 in terjatve drž. gosp. podjetij za 7.7 na 26.3 milj. Nasprotno je obtok bankovcev narastel za 72.6 na 4.823.6 milj., kar približno odgovarja zmanjšanju obveznosti, plačljivih po vidu. Obveznosti z rokom so padle za 27.0 na 1.173.7 milj. Podlogi 1.954.8 (minus 14.7), stoje nasproti obtok in obveznosti po vidu v znesku 5.318.74 milj., kar da kritja 36.73 (v prejšnjem izkazu je znašalo kritje 37.03), samo zlato kritje pa je ostalo neizpremenjeno 33.13%.

Hišni posestniki in najemnine

Na podlagi resolucij, ki jih je sklenil občni zbor hišnih posestnikov 31. marca, je »Slovenec« v včerajšnji notici napravil kalkulacijo, koliko bi tudi po novih predlogih še vedno stalo stanovanje sredi mesta, obstoječe iz ene sobe, kuhinje in pritiklin **ter moderno urejeno kopalnico**, ako bi moral najemnik poleg tega plačati še vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino. **Pri tem je vzeta najvišja mera, kar je iz člančiča jasno razvidno, ki pa seveda kot splošna norma ne more veljati.** Zato radi priobčujemo naslednja pojasnila hišnega posestnika, kateremu so stanovanjske razmere specijelno v Ljubljani dobro poznane.

Na zadnjem občnem zboru Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani se je ugotovilo, da se hišnim posestnikom davčna bremena in druge dajatve niso prav nič znižale, temveč razen novih banovinskih doklad ter kuluka celo povišale. Tudi vzdrževalni stroški in stroški za popravila so ostali še vsi v prejšnjih visokih cenah in stane najmanjše popravilo hiše takoj precej tisočakov. Nadalje se je ugotovilo, da tudi v Ljubljani četrtina hišnih posestnikov še sedaj ne zahteva niti zlate parite**te in da razen nekaterih slučajev tudi druge najemnine niso pretirane.** Na zadnji anketi v Belgradu so zastopniki najemnikov izjavili, da bi bili prav zadovoljni, če bi bile najemnine v Zagrebu in Belgradu tako nizke kakor so v dravski banovini. Bili so mnenja, da bi ne prirejali nobenih protestnih shodov in ne zahtevali stanovanjske zaščite, če bi hišni posestniki v vseh mestih hoteli znižati najemnine na višino ljubljanskih. Drugi stanovi lahko znižujejo cene potrebščinam, ker dobe tudi vse cenejše, zlasti kmetske pridelke, posestnikom pa se to ni nič znižalo in morajo davčna bremena plačevati mnogo nad zlato pariteto in ravno tako znašajo stroški za vzdrževanje in popravila daleko nad zlato pariteto. Kljub vsem tem visokim stroškom, ki jih imajo hišni posestniki v svojih hišah, je že mnogo hišnih posestnikov v zadnjem polletju precej znižalo najemnine, in to zlasti v novih hišah in najsi bodo to tudi najmodernejše stavbe. Hišni posestniki pa so na zadnjem občnem zboru soglasno in z velikim odobravanjem sprejeli, da se najemnine od 1. maja 1932 določijo po cenah, ki jih je navedel petkov »Slovenec«. Na shodu je predsednik natanko pojasnil, da kot najemnine za navadna stanovanja morajo veljati najnižje postavljene številke in najvišje samo za najmodernejša stanovanja, ki so parketirana, imajo električno razsvetljavo, angleška stranišča, predsobo, sobo za služkinjo in imajo deloma tudi plin. In tudi te cene samo takrat, če dotične hiše leže v lepi središčni legi in da mora periferija z ozirom na nižja stavbišča primerno manj zahtevati. Tako bo navadno stanovanje s sobo in kuhinjo (brez kopalnice) stalo 200 Din in 13% občinske doklade, za vodarino, gostaščino in kanalsko pristojbino, kar znese samo 26 Din, tedaj skupaj 226 Din, če hišni lastnik občinske doklade posebej pobira, kar pa velika večina ne stori. Za najfinejše enosobno stanovanje s kuhinjo bo v novi hiši v lepi legi znašala najemnina 400 Din in občinske doklade samo 16 Din, ker so te doklade za nove hiše mnogo nižje kot za stare. Torej stanovanje ene sobe, kuhinje in pritiklin brez kopalnice, vse parketirano, z angleškim straniščem, bi stalo 416 Din, kar absolutno ni previsoko za tako stanovanje. Občinske doklade za stanovanja do 6000 Din znašajo 4%, nad 6000 Din letne najemnine pa samo 7%. Izrecno se je poudarjalo, da se za kopalnice računi redno po 100 Din, dasiravno stane naprava kopalnice vsaj toliko kakor ena soba. Le v prav izjemnih slučajih, pri velikih, najmodernejše opremljenih kopalnicah bi smel računati lastnik največ 200 Din, kar pa pride v poštev samo pri največjih in najmodernejših stanovanjih.

OUZD v marcu 1932

Tekom meseca marca 1932 se je gospodarska kriza znatno poostrila. Padec zavarovanih delavcev napram letu 1931 se je stalno povečaval kakor tudi padec napram letu 1930.

Padec zavarovanih delavcev napram letu:

Datum	1930	1931
1. III.	— 16.733	— 11.876
5. III.	— 17.178	— 12.761
10. III.	— 17.786	— 13.188
15. III.	— 19.356	— 13.242
20. III.	— 20.207	— 13.649
25. III.	— 20.869	— 14.204
30. III.	— 22.690	— 15.807

Povprečno število zavarovancev je znašalo 73.081 (— 13.622).

V prvi polovici febr. letos je padlo članstvo OUZD-a pod stalež leta 1927, koncem marca 1932 pa že pod stalež leta 1926. Gospodarska delavnost je torej nazadovala že za več kot polnih 6 let. Posebnost zadnje poostritve gospodarske krize je zmanjševanje odstotka reduciranih ženskih delavcev, kar ima svoj vzrok v popolni ustavitvi posameznih obratov mesto omejitve obratovanja, katera ima za posledico odpuščanje boljše plačanih delavcev z nadomestitvijo cenene delavne moči.

Zdravstvene razmere članstva so bile v marcu 1932 znatno bolj povoljne zlasti pri ženskah. Status bolnikov se je zmanjšal za 534 članov in odstotek bolnikov je padel za 0.22% na 2.52%.

Povprečna dnevna zavarovana nezda (katera odgovarja približno povprečnemu dnevnemu delavskemu zaslužku) je padla v marcu za Din 1.30. V prejšnjem mesecu je znašal padec samo Din 1.15. Delavske plače so torej padle precej nad 5% tudi ako abstrahiramo dejstvo, da delodajalci vedno pravilnejše prijavljajo.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je nazadovala za Din 446.019.60. To pomeni, da je delavstvo, zavarovano pri OUZD, izgubilo radi odpustov in krajšanja plač dnevno nad pol milijona dinarjev ali mesečno okrog 13 milijonov. Dohodki OUZD-a (bolniški prispevki) so se radi tega kljub povišanju tarifa od 6% na 6.5% znižali dnevno za skoraj 15.000 Din ali mesečno nad 400.000 Din. Brez povišanja prispevnega tarifa bi bil primanjkljaj skoraj še enkrat tako velik.

Insolvence. V marcu je bilo razglašenih v vsej državi 75 konkurzov (marca lani 40) in 92 (48) poravnav. V naši banovini je bilo marca 9 (7) konkurzov in 16 (4) poravnav.

Union, hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani. Družba izkazuje v pret. posl. letu zmanjšanje upnikov od 1.83 na 1.49 milj. Din, na drugi strani pa so se radi odpisov znižale postavke za investicije, med katerimi je višja edino postavka za elektrarno. Povečala se je nadalje postavka za zemljišče v Kranjski gori. Donos gostilne in kavarne je padel, dočim se je donos hotela zvišal. Med izdatki so davki narasli od 0.33 na 0.37 milj. Čisti dobiček je nekoliko manjši in znaša 258.269 Din v primeri z 266.625 Din za 1930. Dividenda ostane neizpremenjena: 60 Din za delnico.

Borza

Denar

Dinar notira (valuta) 12.30.

Vredno tni papirji

Zagrebški promet: 7% Bler 10.000 dol., 8% Bler 7000 dol., 6% Begl. obv. 25.000 dol., DHB 12.000 dol., vojna škoda 200.000.

Dunaj. Don. sav. jadr. 85.60, Wiener Bankverein 11, Escompteges. 109, Živno 66, Aussiger Chemische 84, Ruše 11.75, Mundus 100, Alpine 12.35, Trboveljska 28, Prager Eisen 166.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 2206 goved, iz Jugoslavije 67. Cene: voli najboljši 1.75, I. 1.40 do 1.60, II. 1.15—1.30, III. 0.87—1.05, krave I. 0.85 do 0.95, II. 0.80—0.85, biki 0.75—0.95, najboljši 1.0. Klavna živina 0.47—0.72. Tendenca: Prvovrstni veleposestniški voli so bili za 3—5 grošev cenejši, druge cene pa so ostale neizpremenjene.

Jajca

Akoravno produkcija še ni posebno močna, so bili izvozničarji prisiljeni **znižati nakupno ceno na 40 par.** Lahko si predstavljamo, kako nizko bo cena padla, kadar bo produkcija doseglo vrhunec. Št. Jurij ob j. ž. 2. aprila 1932.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 5. aprila: 11.30 Šolska ura: Pomladno jutro v gozdu in lov na divjega petelina (g. Vladimir Kapus). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Otroški kotiček (Radio tetka). — 18 Salonski kvintet. — 19 Dr. Iv. Grafenauer: Nemščina. — 19.30 Dr. Fr. Stele: Glavne razvojne faze v umetn. zgodovini. — 20 Ing. Bedjanič Vratislav, univ. asistent: Pojem elektrike. — 20.30 Proslava 100letnice Goethejeve smrti. — Goethe: »Faust«, izvajajo člani Narodnega gledališča v Ljubljani, režija prof. O. Šesta. — 22.30 Čas, poročila.

Sreda, 6. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Fr. Šuklje: Moji sodobniki (Podbevšek). — 19 Dr. N. Preobraženskij: Ruščina. — 19.30 Literarna ura: Iv. Cankar Zbrani spisi XIII. zvezek, prof. Fr. Koblar. — 20 L. M. Škerjanc: Glasbeno predavanje. — 20.30 Samospevi g. Milana Juga. — 21 Samospevi g. Ivice Krmpotič. — 21.30 Plošče. — 22 Čas, poročila.

Drugi programi:

Torek, 5. aprila.

Budapest: 12.05 Radio kvintet. 19.40 Bach-Mozartov koncert. Ciganska glasba. — **Dunaj:** 11.30 Opoldanski koncert 19.05 »Stvarjenje«, oratorij, Josip Haydn. — **Praga:** 20.05 Vokalni koncert. 21 Večerni koncert. — **Langenberg:** 12 Zabavna glasba. 19.05 Haydn: »Stvarjenje«, oratorij. — **Rim:** 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 20.45 Pester koncert. Komedija. — **Belgrad:** 11 Radio orkester. 19.05 Haydn: »Vstajenje«, oratorij. — **Berlin:** 19.05 Dunaj. 22. Mesto vohunov. — **Toulouse:** 19.45 Koncert vojaške godbe. 23.30 Operne pesmi. — **Stuttgart:** 19.05 Haydnov oratorij. 22.45 Plesna glasba. — **Milano:** 11.15 Pestra glasba. 20.15 Izbrana glasba. 20.45 Operni prenos. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 19.05 Dunaj. 22 Lahka glasba. — **Trst:** 13 Radio kvintet. 19.05 Radio kvintet. 20.45 Operni prenos.

Sreda, 6. aprila.

Budapest: 12.05 Balalajke. — 19 Večerni koncert. — 20 Ciganska glasba. — **Dunaj:** 11.30 Opoldanski koncert. — 20.50 »Klic grude«, slika. — 21.20 O morskem volku — pristanišču in družini — groteske. — 22.05 Večerni koncert. — **Praga:** 19.20 Pester koncert. — **Langenberg:** 12 Zabavna glasba. — 20.45 »Polkovnik Chabert«, igra. — 22.15 Zabavna glasba. — **Rim:** 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45 Operni prenos. — **Belgrad:** 12.05 Radio-orkester. — 20.30 Prenos koncerta iz Skoplja. — 22.45 Balalajke. — **Toulouse:** 19.45 Operetne pesmi in glasba. — 20.15 Koncert vojaške godbe. — 20.45 Operetne pesmi. — 21 Večerni koncert. — **Stuttgart** 19.30 Koncert. — 21 Igra. — **Milano:** 11.15 Pestra glasba. — 13.01 Orkestralni koncert. — 20.45 Komedija. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. — 20.30 Vokalni koncert »Egmonta«. — 22.40 Plošče. — **Trst:** 13 Radio-kvintet. — 19.05 Radio-kvintet. — 20.45 Milano.

KILAVOST, Neurejenost organov — Nabreklost žil pri moških in ženskah

G. KLEBER

dipl. specialist, generalni direktor instituta Herniaire de Lyon (Francoska)

nadaljuje svojo sedanjo turnejo do 6. aprila. Na svojo novo dvomesečno turnejo se povrne po 1. maju. — Pri tej priliki naznanjamo vsem našim rojakom, da so uspehi, ki jih je dosegel znameniti francoski specialist povsod, priznani od najvišjih osebnosti v državi (predstojnikov, magistratov, časopisov in zdravnikov) ter se tudi same poslužujejo njegovega znanja in blagodejnega upliva njegovih aparatov, ki so večkrat patentirani v Franciji in inozemstvu. Pri bolezni kile, pobešenem želodcu ne dopustite, da se Vaš slučaj poslabša, temveč posetite brez odlašanja g. KLEBERJA, ki bo posetil v spremstvu svojega tehničnega zastopnika, farmaceuta BOROVIČA, spodaj navedena mesta. Vi brezplačno in neobvezno preizkusite znamenite aparate g. KLEBERJA, on pa Vam bo dal vsa potrebna pojasnila.

ZAGREB Hotel Tri gavrana **2. in 3. aprila.** **CELJE** Hotel Union **5. aprila,**
MARIBOR Hotel Meran **4. aprila.** **LJUBLJANA** Hotel Union **6. aprila.**

Vse informacije pri založniku Kleberjevih aparatov, SANITAS, Beograd, Knez Mihajlova 6.

Sporočamo žalostno vest, da je danes po kratki bolezni, previdena s tolažili sv. vere umrla naša draga in dobra mama, stara mama in teta, gospa

Margareta Piber
roj. Tomažič

vdova po vrtnarju.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo ob 3 popoldne.

Bled, 4. aprila 1932.

ŽALUJOČI OSTALI.

Humboldt:

Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike

(Konec.)

Vsak okostnjak leži v nekaki košari iz žilic palmovih listov. Te košare, ki jih domačini imenujejo mapiri, so podobne štirioglatim vrečam. Njihova velikost je primerna velikosti umrlega. Celo za otroke, ki so umrli pri porodu, so Indijanci napravili košare. Vsi okostnjaki so sključeni ter tako popolni, da ne manjka niti eno rebro ali člen na prstu. Kosti so na tri načine preparirane in sicer so nekateri okostnjaki posušeni na zraku in solncu, drugi so rdeče pobarvani, tretji pa so kakor mumije zgneteni v dišečo smolo in povlitj v listje helikonije in banane. Spremljevalci so pripovedovali Humboldtu, da polože Indijanci truplo v vlažno zemljo, kjer meso popolnoma strohni. Čez nekoliko mesecev dvignejo kosti iz groba ter z ostrim kamnom ostrgajo zadnje ostanke mesa z njih. Nekatera plemena v Guyani imajo še dandanes to navado. Poleg košar stoje posode iz žgane gline, ki vsebujejo najbrže cele rodbine. Največje izmed teh grobnih urn so en meter visoke in poldrug meter dolge. So sivozelenkaste barve, precej lepe oblike in imajo ročaje v podobi krokodilov in kač, na robu pa so okrašene z meandri, labirinti in drugimi, različno sestavljenimi črtami. Take okraske najdemo v vseh delih sveta in pri vseh narodih, pa najsi bodo še tako različni po kulturi in oddaljeni drug od drugega. Prebivalci malega misijona Majpures še dandanes krase svoje najpreprostejše posode na tak način. Tako pa olepšajo tudi narodi na otoku Tahiti svoje ščite, Eskimo svoje ribarsko orodje in te okraske najdeš tudi na stenah palače v Mitli v Mehiki in na posodah starih Grkov.

Humboldt je ugibal o starosti košar in poslikanih posod v kostni jami Ataruipe, a kaj točnega ni bilo mogoče dognati, zdelo pa se mu je, da večina od njih ne more biti starejša kakor sto let. Ker pa leže v malone vedno enaki toploti in jih vlaga ne kvari, zato bi se okostnjaki dobro ohranili tudi če bi bili iz kdo ve kako davno minulih dob. Guahibos Indijanci pripovedujejo, da so bojeviti Aturi bežali pred Karibi na otoke in skale sredi velikih kataraktov, kjer je ta nekdaj tako številni narod polagoma izumrl, z njim pa tudi njegov jezik. Humboldtu in njegovim tovarišem so Indijanci v Majpures kazali neko papigo, o kateri so trdili, »da je ne razumejo, ker govori aturski jezik«.

Da bi izmerili in ogledali obliko glav, so možje odprli nekoliko košar. To pa je zelo vznejevoljilo vodnike. Vse glave so pričale o pravem ameriškem plemenu, le dve ali tri so se po obliki približevale kavkaškemu plemenu. Na otokih sredi kataraktov na najbolj težko dostopnih mestih leže tu in tam z železom okovani zaboji z evropskim orodjem, ostanki oblek in steklenimi rečmi. Najdeni predmeti so bili najbrže last portugalskih trgovcev, ki so se upali nekoč prodreti v te divje kraje, morda so bile lobanje, ki so podobne evropskim in ki leže med okostji domačinov ravno tako skrbno shranjene, glave portugalskih popotnikov, ki so umrli tod zaradi kake bolezni ali pa podlegli boju. Toda to je seveda precej dvomljivo zaradi mržnje, katero goje domačini zoper vse, kar je tujega. Morda pa so bili to mestici, ki so zbežali iz misijonov ob rekah Meta in Apure ter se naselili ob kataraktih, kjer so se poženili z dekleti iz rodu Aturov. Take zveze se sklepajo tu in tam v teh pokrajinah, dasi ne tolikokrat kakor v Kanadi in v Severni Ameriki sploh, kjer se evropski lovci naselijo med domačini, prevzamejo njihove navade in si pridobe med njimi mnogokrat tudi velik ugled.

Humboldt je vzel iz jame Ataruipe več glav, eno okostje 6 do 7 letnega otroka in dve okostji odraslih ljudi s seboj. Vsa ta okostja, deloma rdeče pobarvana, deloma s smolo prevlečena, so bila v gori opisanih košarah. Vsega je bilo za en tovor. Zaradi odpora Indijancev, ki izvira iz vraževernosti, katero goje domačini napram vsem k večjemu miru položenim truplom, so zavili možje vsakršne v sveže pletene rogoznice. Ta previdnost pa jim ni nič pomagala, ker imajo Indijanci predobro razvit vonj in čut za sledenje. Povsod, kjer se je karavana na povratku ustavila na karibskih misijonih ter na savanah med Angosturo in Nuevo Barcelono, so se zbirali domačini okoli tujcev, da bi opazovali opice, katere je Humboldt kupil ob Orinoku. Komaj pa so se ti dobri ljudje dotaknili prtljage, so začeli prerokovati, da bo tovorna žival, ki nosi mrtvece, poginila. Zaman so možje zatrjevali, da so v košarah krokodilove in druge kosti. Indijanci so ostali pri svojem mnenju, duhali smolo, s katero so bile kosti prevlečene in trdili, da so to »njihovi sorodniki«. Šele s pomočjo duhovnikov se je popotnikom posrečilo dobiti od ozlovoljenih Indijancev potrebnih tovornih živali.

Toda le malo teh dragocenih okostij se je posrečilo Humboldtu srečno prinesti v domovino. Sliko ene izmed glav je slavni anatom Blumenbach v Göttingenu, stari Humboldtov učitelj, priobčil v svojem lepem delu o razlikah človeškega plemena. Malone vse druge kosti pa so se z velikim delom drugih Humboldtovih zbirk potopile ob obali Afrike. Pri onem brodolomu je utonil tudi prijatelj in spremljevalec našega učenjaka, mladi frančiškan Fraj Juan Gonzales.

Iz jame Ataruipe je družba tiho odkorakala v večerno pokrajino in proti domu. Nastala je mirna, jasna noč, ki tako lepo odlikuje tropske pokrajine na naši zemlji. Zvezde so se svetile v mili planetski luči. Svetloba teh nebesnih teles je samo na daljnem, nizkem horizontu migljala; tam doli pa so se svetile tudi velike pege južnega nebosklona. Neizmerne množice žuželk so razširjale rdečkasto luč po ozračju. Gosto porasla tla so žarela od živega ognja, kakor da se je samo zvezdnalo nebo vleglo na livade. Še večkrat so možje postali pred jamo, da so uživali mikavnost zanimivega kraja. Dišeča vanilija in ovoji bignonije so kinčali vhod, nad njim pa, na vrhu grča, so se v vetriču zibala debla slokih palm.

Po pobočju so se spustili do vznožja, odkoder so odšli na pot, vodečo v misijon, kamor so dospeli precej pozno ponoči. Vse, kar so videli, se jim je utisnilo globoko v spomin in oplodilo njihovo domišljijo. V deželi, kjer se zdi, da je bila človeška družba ustvarjena šele v najnovejši dobi, vplivajo predmeti iz minulih dni dvakrat bolj mikavno.

Popotniki so ostali v aturskem misijonu le toliko časa, da so Indijanci prepeljali čoln preko velikih slapov. Pater Zea se je tod poslovil in ostal zvest svojemu poklicu med divjaki, Humboldt pa se je s svojima spremljevalcema odpeljal preko spodnje polovice silnih aturskih brzic. Spotoma so se večkrat izkrcali na otokih, kjer so občudovali orjaško granitno pečevje, skalne jerebe z zlatim perjem in druga čuda tamošnje velike, samotne prirode. Zlezli so tudi pod velike pečine, preko katerih je v velikem loku grmela Orinokova voda. Manj prijetno jim je bilo, ko so opice, vse premočene od dežja, začele kričati in tako privabile velikanska krokodila v bližino. Torej se te velike kuščarice vendarle ne boje tako zelo Orinokovih brzic, kakor so trdili Indijanci. In možje so se spomnili, da so se gori grede med temi slapovi popolnoma brezskrbno kopali...

Iz neprijetnega položaja jih je rešila piroga, ki so jo Indijanci srečno spravili črez nekaj nevarnih mest. Pod brzicami so dospeli zopet v mirnejše vode, po katerih je plula piroga nemoteno dalje. Veletok je postajal vedno mogočnejši in je pokazal popotnikom vso svojo silovitost pri misijonu Uruana. Tam se razprostira njegova struga v veliko daljavo brez vsake krivulje in je nad pet kilometrov široka! Tod, na dolenjem toku veletoka pa so tudi moskite občutili vedno manj. Bil je že skrajni čas, ker težavno potovanje je popotnikom izčrpalo malone vse moči. Sredi junija so srečno dospeli do mesta Angosture. Prišedši iz velikanskih, divjih pragozdov, jih je malo mestece kar očaralo. Skromna stanovanja so se jim zdela prekrasna in vsakdo, ki jih je ogovoril, se jim je zdel duhovit.

Moskiti in druge težave so pa škodovale Bonplandu tako, da je v Angosturi obolel za nevarno vročico. Šele ko je učenjak okreval, sta se s Humboldtom dne 23. julija odpravila preko razžarjenih pustinj do Nueve Barcelone in Kumane, odkoder sta odpotovala v Havano. Ne malo ginjena sta se poslovila od Južne Amerike, kjer sta doživela poleg mnogih težav in nevarnosti tudi toliko lepega.

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši oglas . . **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Prodajalka

zmožna vseh del v trgovini, išče službo, najraje v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« 4737. (a)

Šivilja

sprejme delo na dom iz trgovine vsakovrstnega perila, damskih oblek, plaščev in kostumov. — Zvonka Zarko, Količevo 12, Dob pri Domžalah. (a)

Gospodična

z večletno pisarniško prakso, katera ima veselje tudi do gospodinjstva in ročnega dela, želi primerne zaposlitve. — Ponudbe na upravo »Slov.«, Maribor, pod šifro »Poštena« št. 4711. (a)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Dobre potnike

sprejmemo v stalno službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Potnik 27« št. 4651. (b)

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastonj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

GREŠITE MNOGO ako ne čitate redno SLOVENCA

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Brezplačno

stanovanje oddam osebi, ki posodi 30 do 60 tisoč Din proti obrestim za nekaj let. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Brezplačno« 4751. (č)

Vnajem

Beseda samo 50 par

3 trgovski lokali

strogi centrum Zagreba, prvi 70, drugi 80, tretji 150 m² površine, z velikimi modernimi izložbami, najbolj prometne trg. ulice, s e d a j o takoj v najem brez odstopnine. - Večletna najem. pogodba. Solidna najemnina. - Za vsako trgovsko stroko krasna pozicija. - Informacije: Poslovnica M. S. Pavlekovič, Zagreb, Ilica št. 144. (n)

Objave

Beseda samo 50 par

Oglejte si

izložbe damskih klobukov v modnem salonu Stuchly-Maške, Ljubljana, Židovska ulica. Cene neprekosljive. — Popravila točna in poceni. (o)

Posestva

Beseda samo 50 par

Hišo v Ljubljani

do 500.000 Din — kupim. Plačam takoj. - Ponudbe pod zn. »Stanovanjska ali trgovska« 4314 na upravo »Slovenca«. (p)

Lepo posestvo

v bližini Celja se proda ali odda v najem. Ponudbe na podružnico »Slov.« v Celju pod »Posestvo« št 4466. (p)

Kupim vilo ali hišo

v Ljubljani ali blizu cestne železnice za ceno 200 do 300 tisoč Din. Plačljivo takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nujno« št. 4590. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Bukova drva

suha, in bukovo oglje — kupujem na vagone. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Bukova drva« št. 4559. (k)

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah ČERNE, juvelir Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Šelenburgova ulica 6, II. nadstr.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Suhe deske

češnjeve in hrastove, po izredno nizki ceni proda »Zora«, Črnomelj. (l)

Belo blago

vsake vrste po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Letve za ograjo

od 25 par naprej nudi »Zora«, Črnomelj. (l)

PREDNO SE ODLOČITE ZA **VAŠ ODDIH NA JADRANU,** ZAHTEVAJTE PROSPEKTE **STRAND-HOTEL VOLARIČ,** BAŠKA

Malinovec

pristen, iz gorskih malin, po 10 kg in več, nudi po ugodnih cenah Franc Pustotnik, Blagovica, Domžale. (l)

Gojzerce na obroke

TEMPO«, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Mlin naprodaj

v najbolj prometnem kraju pri žel. postaji. Ponudbe na oglas. odd. »Slovenca« pod šifro »Prometni mlin« št. 4183. (l)

Ugodna prilika!

Svilene kombineže 39 Din, svilene hlače 17, 18, 19 dinarjev. Modno blago. M. Sušnik, Krekov trg 10, nasproti Mestn. doma. (l)

Glasba

Kupim pianino

dobro ohranjen ali nov. Točne ponudbe: Janko Torkar, nadzornik finančne kontrole, Kranj. (g)

Obrt

Šivalne stroje

specijalne stroje vseh sistemov, popravlja in renovira Cena nizka, delo garantirano Priporoča se: Emil Klobčaver, specijalni mehanik, Sv. Petra c. 47.

Čebelarji!

Vse čebelarske potrebščine kupite po izjemnih cenah v trgovini Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev — Gosposvetska 1 — Ljubljana. (l)

Lesne industrije,

žage in drugi interesenti! Kdor si hoče nabaviti, povečati ali preurediti električno napravo, mu vzamem za celotno protivrednost žagan les v račun. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 3431. (t)

Krušno moko in **rženo moko** vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

OKLIC

V vsakem okraju se ustanovi podružnica. Zato se išče zanesljiva oseba (poklic stranska stvar) kot

vodja (voditeljica) podružnice

Mesečni dohodek 150-200 dolarjev Ponudbe na The Novelty Company. Valkenburg (L. Holland)

HALO! HALO!

Prispele so nove pošiljke trboveljskega cementa, zag. apna, vsakovrstne opeke, zidne in strešne, strešna že od 350—850 Din 1000 kom. v Mariboru in bližnji okolici na stavbo postavljena. Prevzamem cele stavbe, za katere ne zaračunavam proračunov in načrtov, ako se mi poveri izpeljava istih. Enkratni obisk in ostanete stalni odjemalec od stavbnega podjetja **Vinko Lašič, Tržaška c. 98a, Maribor.**

Hišni posestniki pozor!

Da postanejo in ostanejo Vaša dvorišča in vrtne steze suhe in gladke, jih posujte z dolomitnim peskom, ki Vam ga dostavi najsolidneje

K. Vodnik, Podutik št. 25

Za balin in tenis prostore nudim specijalni pesek. — Naročila sprejema tudi trgovina **»Jeklo«, Ljubljana, Stari trg.** Telefon 2845.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljaj in srbež izgineta, če uporabljate **RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.** Stekleničica 20 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena **Kaptolska lekarna sv. Marije,** lekarnar Vlatko Bartulić Zagreb Jelačičev trg 20

Iščite pri Vašem čevljarju PALMA-OKMA gumi podplate, ker so trpežnejši in cenejši kot usnje. Za črni in rujavi čevelj.

Za Jugoslovanski patent št. 6261 od 1. januarja 1929 na:

„Postopek in naprava za zmanjšanje vsebine nikotina v surovih tobakih, polfabrikatih in tobačnih fabrikatih, dogotovljenih za uporabo"

(„Verfahren und Vorrichtung zur Verminderung des Nikotingehaltes von Rohtabaken, Halbfabrikaten und gebrauchsfertigen Tabakfabrikaten") se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene ponudbe na: Ing. MILAN ŠUKLJE — Ljubljana, Beethovnova ulica 2

Po dolgem, mukapolnem trpljenju nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama

Jerica Turk

roj. Trontelj

žena gostilničarja in mesarja v Višnji gori.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 6. aprila ob pol 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Višnja gora, dne 4. aprila 1932.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš predragi oče, soprog in stric, gospod

Ivan Čič

železniški vpokojenec

danes 4. marca ob 3 popoldne po kratki bolezni nenadoma mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 6. aprila izpred javne bolnišnice k Sv. Križu.

Ura pogreba se pravočasno objavi.

Ljubljana, dne 4. aprila 1932.

Ivanka Čič, soproga; Ivan, Etbin in Olga, otroci in ostalo sorodstvo.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31 zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din — 32 zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ, 30 Din, vez. 42 Din — 33 zvezek: Bridges, NA POMOČ, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

2

Novinec z belim krušnjakom je sedel na neko cizo. Videti je bil zdelan. Potne srage so mu potegnile umazane maroge od senec čez lica. Odvil je svoje gamaše, ni se pa upal sezuti čevljev — lepih lovskih škornjev z napuščenimi podplati.

»Peta mi je čisto ožuljena,« je dejal proti meni. »Stopal mora biti vsa krvava. Tako sem otovorjen...«

Lemoine je potežkal njegov telečnjak. »Ta je pa težak,« je menil. »Kaj si pa vse zmašil vanj? Kamenje?«

»Samo, kar mi je bilo ukazano.«

»Naboji so pezni,« se je vmešal korporal. »Koliko so vam jih pa napokali na grbo?«

»Dvestoinpetdeset... A jaz jih nimam v telečnjaku.«

»Tako? Kje pa potlej?«

»V krušnjaku. Mislil sem si, previdnost ne škodi, veste. Če bi nas nenadno napadli...«

»Napadli —?«

Drugi so ga presenečeno pogledali. Potem so se spogledali med seboj in se začeli kakor na povelje smejati, grohotati, tako strašansko, da se je vse razlegalo; nalašč so še pretiravali, se vili, kakor da bi jih hotelo zadušiti, se od navdušenja s svojimi velikimi tacami pokali po plečih.

»Napadli, je dejal... Ta ga pa kida!«

»Brate, ta ima morda polne hlače!«

»Napadli, pravi... Norec, norec... Spustite pse!«

Smejali smo se nad to neverjetno otroško predstavo, da bi bili kmalu popokali. Očka Hamel je imel oči vse solzne. Samo Fouillard se ni smejal. Skomignil je samo z ramo in gledal tega vojaka, ki mu je bil dosti presnažen in je govoril tako izbrano, sovražno od strani.

»To ti je gosposki oblizanec, pa še petičen... in to nam hoče dati pod nos,« je dejal Sulphartu.

Rdečelasec, ki si je predvsem prizadeval, da bi govoril več kakor drugi, je novaka sočutno pogledal.

»Ej, ubogi fantiček, in i res misliš, da se tako vojskujemo? Morebiti je bilo tako prvi mesec. Zdaj se že davno več ne prekljamo tako med seboj. Ti tega morda sploh ne doživiš.«

»To je gotovo,« je pritrdil Lemoine, »tega ne doživiš, boš pa vendar tudi tako kmalu do grla sit.«

»Še strela ne, še strela ne boš oddal s tem pihavnikom,« je prerokoval Broucke, chtimi,*) z otroškimi očmi.

Novi ni odgovoril; gotovo je mislil, da ga hočejo stari vleči. Ne da bi se menil za Sulphartovo gobezdanje, je prisluhnil topovom, ki so zamolklo pretresali zrak; želel si je tjakaj, na ono stran sinjih gričev, na neznano plan, nad katero je vel nevarni dih vojne.

* * *

Novi se mi je bil predstavil: »Gilbert Demachy, slušatelj prava.«

In tudi jaz sem povedal svoje ime: Jacques Larcher, pisatelj.«

*) Chtimi = severni Francoz iz Pas-de-Calais-a. Tam izgovarjajo je, toi in moi kako che, ti, mi in iz teh zlogov je nastalo njihovo ime »chtimi.«

Takoj ob njegovem prihodu sem vedel, da postane Gilbert moj prijatelj; spoznal sem to po njegovih besedah, njegovem glasu, njegovem obnašanju. Iz vsega početka sem ga vikal in govorila sva o Parizu. Slednjič sem torej vendar le našel nekoga, s katerim se mmogel govoriti o naših knjigah, gledališču, o urah v kavarni in o naših brhkih pariških dekletcih. Že ob samih besedah, če sem jih le izgovoril, sem za trenotek zopet užival vso izgubljeno srečo. Spominjam se, da je Gilbert, ki je sedel na garah, sezul čevlje in položil noge na razgrnjen časnik kakor na preprogo. Kakor opita sva se pogovarjala:

»Ali še veste... Ali se še spominjate...«

Tovariši so pomagali rekrutom, da se urede v hlevu, v katerem je spala desetnija, in nagrmadili so njihove tornistre skupaj z našimi v jaslih. Ko so bili gotovi, jim je dal Gilbert dva bankovca po pet frankov za vino.

»Tak torej — zdaj bahari,« je zavistno godrnjal Fouillard.

Ostali so se pa iz hvaležnosti vrnili v hlev, da bi novincu pripravili pošteno ležišče. Zrahljali so slamo in napravili oporo za noge. Broucker je spoštljivo vzel v roke Demachyjevo blazinico iz gumija in se zabaval kakor otrok, ko jo je napihoval, a natihoma je bil ves v strahu, da je ne bi poškodoval. Kdor je moral iz svojega kota, da je napravil prostor, je skušal pri selitvi drugim pouzmati slame.

»In ti, trebušnik trebušasti,« je dejal Fouillard Bouffioux-u, »spiš na svislih. Jaz ležim ravno pod teboj in se le dobro pazi, da mi ponoči s svojimi svinjskimi šlabedrami ne padeš na nos, ker hudo rahlo spim.«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.